

ASIAKASKYSELY
METSÄNHOITOYHDISTYS
KESKI-SUOMEN METSÄNOMISTAJILLE
2013

Päivi Saavalainen

Opinnäytetyö
Huhtikuu 2014

Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma
Luonnonvara- ja ympäristöala

JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEAKOULU
JAMK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Tekijä(t) SAAVALAINEN, Päivi	Julkaisun laji	Päivämäärä
	Opinnäytetyö	17.4.2014
	Sivumäärä	Julkaisun kieli
	72	Suomi
		Verkkojulkaisulupa myönnetty (X)
Työn nimi		
ASIAKASKYSELY METSÄNHOITOYHDISTYS KESKI-SUOMEN METSÄNOMISTAJILLE 2013		
Koulutusohjelma		
Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma		
Työn ohjaaja(t)		
RIIHINEN, Arto		
Toimeksiantaja(t)		
Metsänhoitoyhdistys Keski-Suomi		
Tiivistelmä		
<p>Suomalainen metsänomistajuus on murroksessa. Metsänomistajat vanhenevat, kaupungistuvat ja naisten määrä metsänomistajina lisääntyy. Nämä kaikki lisäävät palvelutarpeita metsäsektorilla. Myös metsälain ja metsänhoitoyhdistyslain muutokset lisäävät metsänomistajien koulutus- ja neuvontatarvetta. Uudistunut metsälaki antaa metsänomistajille lisää vapautta metsin hoitoon ja käyttöön poistamalla hakkuista ikä- ja läpimittavaatimukset. Uusi metsänhoitoyhdistyslaki tuo haasteita metsänhoitoyhdistyksen rahoitukselle poistamalla pakollisen metsänhoitomaksun ja lisää kilpailua eri toimijoiden välillä.</p> <p>Opinnäytetyön tilaajana toimi metsänhoitoyhdistys Keski-Suomi. Tutkimus oli asiakaskysely metsänhoitoyhdistys Keski-Suomen alueen metsänomistajille. Tutkimuksella haluttiin selvittää metsänomistajien tavoitteita metsänhoitoon, heidän palvelu- ja koulutustarpeitaan sekä vapaaehtoisen jäsenmaksun maksamishalukkuutta. Työn tuloksia hyödynnetään metsänhoitoyhdistyksen tulevaisuuden ja metsänomistajille suunnattujen palveluiden sekä koulutuksen suunnittelussa.</p> <p>Kysely tehtiin otantatutkimuksena ja se lähetettiin kirjekyselynä 600:lle alueen metsänomistajalle sekä 38:lle valtuuston jäsenelle lokakuussa 2013. Vastausprosentti oli 33,1 %. Aktiivisimmin kyselyyn vastasivat yli 50 ha metsää omistavat sekä etämetsänomistajat.</p> <p>Tutkimuksella saatiin kattavasti tietoa metsänhoitoyhdistyksen toiminnan kehittämiseen. Tärkeintä metsänomistajille olivat metsästä saatavat puunmyyntitulot. Naisilla metsänomistuksessa korostuivat marjastus ja sienestys sekä metsäluonto ja -maisema miehiä enemmän. Miehillä metsän tunnearvot olivat selkeästi tärkeämpiä kuin naisilla. Vastaajista puolet ei tiennyt lakimuutosten vaikutuksesta metsänhoitoon, joten metsänomistajien koulutukselle on selvää tarvetta. Metsänomistajille tärkeää ovat metsänhoitoyhdistyksen näkyminen ulospäin sekä myös pienmetsänomistajille suunnatut palvelut.</p>		
Avainsanat (asiasanat)		
Metsänhoitoyhdistys, kyselytutkimus, metsänomistajien tavoitteet, metsälaki, metsänomistajat		
Muut tiedot		

Author(s) SAAVALAINEN, Päivi	Type of publication	Date
	Bachelor's Thesis	17.4.2014
	Pages	Language
	72	Finnish
		Permission for web publication (X)
Title A QUESTIONNAIRE TO THE CUSTOMERS OF THE FOREST MANAGEMENT ASSOCIATION OF CENTRAL FINLAND 2013		
Degree Programme Degree Programme in Agriculture and Rural Industries		
Tutor(s) RIIHINEN, Arto		
Assigned by The Forest Management Association of Central Finland		
Abstract <p>Finnish forest ownership is changing. The forest owners are getting older, urbanizing and women's ownership is increasing. These changes add to the need for services in the forest sector. The changes in forest Act and Act of the forest Management Association have caused a need for counselling and training for forest owners. The new Forest Act has removed the age and size requirements of felling and is giving more free rein to silviculture. The new Act of the Forest Management Association will remove the obligatory forest management fee and will bring challenge to funding and add competition between other players.</p> <p>The thesis was commissioned by The Forest Management Association of Central Finland. The study was a questionnaire to forest owners who are members of The Forest Owners Association. The aim of this research was to find out forest owners goals in their forests, their needs for training and services and how interested they are to pay the optional forest management fee. The results can be used in planning events for forest owners in the future.</p> <p>The questionnaire was sent to 600 forest owners and 38 councilors on the Council on October 2013. The response rate was 33, 1 %. The most active respondents were forest owners who had over 50 hectares of forest land and owners who live outside the forest estate.</p> <p>The study gave extensive information to improve activities in the forest management association. The most important thing for forest owners is the revenue from the wood sales. The mushrooming, picking berries and the beauty of nature are more important values to women. Only half of the respondents knew about the changes of the forest legislation and forest owners need more education about it. The forest management association has to show outwards and services for small-scale forestry is important to forest owners.</p>		
Keywords Ownership objectives, the forest owners' association, questionnaire, forest legislation, forest owners		
Miscellaneous		

Sisältö

1	Metsäala muutoksessa	3
2	Metsänhoitoyhdistys Keski-Suomen toiminta	5
3	Metsäalan trendit nyt ja tulevaisuudessa	7
3.1	Metsänomistajakunnan muutosten vaikutus	7
3.2	Metsäalan tulevaisuus.....	8
4	Lakimuutosten vaikutus metsänomistajiin.....	9
4.1	Lakimuutosten taustaa	9
4.2	Metsälaki	10
4.3	Metsänhoitoyhdistyslaki	11
4.4	Muut metsätalouteen vaikuttavat lait	13
5	Tutkimusaineisto ja -menetelmät	14
5.1	Tutkimuksen tavoite	14
5.2	Aikaisemmat tutkimukset.....	14
5.3	Aineiston keräys	15
5.4	Tutkimusmenetelmät ja tulosten analysointi	17
6	Tutkimustulokset	18
6.1	Yleistä	18
6.2	Vastaajien taustatiedot	18
6.3	Metsänhoitoyhdistyksen palvelutarjonta	25
6.4	Metsänhoidon tarpeet tulevaisuudessa.....	30
6.5	Metsänhoitoyhdistys- ja metsälain muutokset.....	34
6.6	Metsänomistajien toiveet toiminnan kehittämiseen.....	37
7	Tulosten tarkastelu ja johtopäätökset	39
8	Pohdinta	44
	Lähteet.....	46
	Liitteet	49
	Liite 1. Kyselyn saate.....	49
	Liite 2. Kyselylomake	50
	Liite 3. Tulevaisuuden metsänhoito	60
	Liite 4. Metsänomistajille tärkeimmät asiat metsänomistamisessa	61
	Liite 5. Metsänomistajien metsänhoidon painotus.....	62

Liite 6. Kiinnostus mhy:n metsänviljelyn kokonaispakettiin	63
Liite 7. Kiinnostus palvelusopimukseen (kokonaisvaltainen hoito)	65
Liite 8. Lakimuutosten vaikutus metsien hoitokäytäntöihin	66
Liite 9. Metsänomistajien aikomus maksaa jäsenmaksua lakimuutoksen jälkeen	67
Liite 10. Metsänomistajien vastaukset, kysymys 18.	68
Liite 11. Metsänomistajien vastaukset, kysymys 33.	69

Kuviot

Kuvio 1. Metsänhoitoyhdistys Keski-Suomen toimialue	6
Kuvio 2. Vastaajien ammattiryhmät (n=184).	19
Kuvio 3. Metsänomistajien tärkeimmät tavoitteet metsänomistuksessa (n=525).....	21
Kuvio 4. Metsänhoitoyhdistyksen tärkeimmät tehtävät asteikolla 1-5.	26
Kuvio 5. Metsänhoitoyhdistyksen tarjoamien palvelujen tärkeys asteikolla 1-5	27
Kuvio 6. Metsänomistajien toiveet koulutustarpeista (N=458)	28
Kuvio 7. Metsien hoidon painotus tulevaisuudessa (n=215).	31
Kuvio 8. Metsänomistajien halukkuus maksaa vapaaehtoista jäsenmaksua (n=184).	35
Kuvio 9. Metsänomistajien toiveet jäsenmaksulla saatavista palveluista (n=331).....	37

Taulukot

Taulukko 1. Kyselyyn osallistuneet metsänomistajat ryhmittäin.	16
Taulukko 2. Metsänomistajien tärkeimmät tavoitteet metsänomistamisessa omistajaryhmittäin	23
Taulukko 3. Metsänomistajien tiedonsaantilähteet omistajaryhmittäin, kpl vastaajista	25
Taulukko 4. Metsänomistajien tärkeimmät koulutustarpeet omistajaryhmittäin (n=460)	30
Taulukko 5. Metsien hoidon painotus tulevaisuudessa vastaajaryhmittäin.	32
Taulukko 6. Metsänomistajien kiinnostus palvelusopimukseen omistajaryhmittäin..	33

1 Metsäala muutoksessa

Suomalainen metsänomistajuus on muutoksessa. Metsänomistajat kaupunkilaistuvat, naisten määrä metsänomistajina lisääntyy ja tilalla asuvien metsänomistajien määrä vähenee. Ilmastonmuutos, globalisaatio sekä EU:n ilmasto- ja ympäristöpolitiikka vaikuttavat tulevaisuudessa lisääntyvässä määrin metsiemme käyttöön. Nämä kaikki muutokset yhdessä ovat johtaneet myös metsälakien muutostarpeeseen. Uusi metsälaki vastaa metsänomistajien eri näkökohdista nouseviin metsänhoidon tavoitteisiin antamalla metsänomistajille lisää vaihtoehtoja metsiensä hoitoon ja käyttöön. Opinnäytetyön tarpeellisuuden taustalla olivat metsänhoitoyhdistyslain ja metsälain uudistukset ja yleisesti ottaen metsätalouden toimintaympäristön muutokset. Erityisesti metsänhoitoyhdistyslain muutos tuo haasteita metsänhoitoyhdistyksen toiminnan kehittämiseksi ja lisää kilpailua metsäalalla palveluntarjoajien kesken. Uusi metsälaki tuli voimaan vuoden 2014 alussa ja uusi metsänhoitoyhdistyslaki tulee voimaan vuonna 2015. Opinnäytetyö oli Metsänhoitoyhdistys Keski-Suomen tilaama asiakaskysely, jossa selvitettiin metsänomistajien näkemyksiä tulevaisuuden metsänhoitoyhdistyksestä.

Opinnäytetyön tavoitteena oli kartoittaa Metsänhoitoyhdistys Keski-Suomen alueella eri metsänomistajaryhmien metsänhoitoyhdistykseen kohdistuvia palvelutarpeita muuttuvassa toimintaympäristössä. Tutkimuksella haluttiin selvittää myös metsänomistajien koulutustarvetta sekä vapaaehtoisen jäsenmaksun maksamishalukkuutta. Lisäksi kysyttiin mielipidettä vapaaehtoisen jäsenmaksun suuruudesta ja mitä jäsenetuja he toivovat maksulla saavansa. Tärkeää oli saada tietoa myös siitä, millä tavoin metsänomistajat toivoivat heihin pidettävän yhteyttä. Vertailuryhmänä toimivat metsänhoitoyhdistyksen valtuutetut, joilta erityisesti odotettiin uusia ideoita toiminnan kehittämiseen sekä tietoa siitä, miten sitoutuneita luottamushenkilöt ovat metsänhoitoyhdistyksen toimintaan. Asiakaskyselyn tulokset auttavat metsänhoitoyhdistystä markkinoinnin ja tiedotuksen oikeassa kohdentamisessa metsänomistajille muuttuvassa toimintaympäristössä niin, että eri asiakasryhmien tarpeet tulevat mahdollisimman hyvin huomioon otetuksi.

Metsänhoitoyhdistys Keski-Suomen toimihenkilöiden henkilökohtaisten kontaktien määrä metsänomistajiin on vuodessa keskimäärin noin 4000 kpl. Vuosittain laskujen mukana lähetetään palautekysely 20 %:lle palveluja käyttäneistä. Palautteiden arvosanojen keskiarvo on ollut erinomainen, vuonna 2013 kouluarvosana 9,3, mutta luku ei kuitenkaan anna riittävän tarkkaa tietoa toimintojen kehittämiseen.

Metsänhoitoyhdistyslain suurin näkyvä muutos metsänomistajalle on pakollisen metsänhoitomaksun poistuminen. Lakisääteistä ja veroluonteista metsänhoitomaksua ovat maksaneet kaikki yli 4 ha metsää omistavat metsänomistajat. Maksusta on ollut mahdollista saada vapautus, jos metsät ovat olleet keskimääräistä paremmin hoidettuja, käytössä on ollut metsäsuunnitelma ja tarvittaessa ammattiapua. Tulevaisuudessa jäsenmaksu perustuu vapaaehtoisuuteen ja metsänhoitoyhdistysten tulee omalla toiminnallaan kattaa toiminnan kulut. Uusi metsälaki puolestaan mahdollistaa metsänomistajille metsien entistä vapaamman metsienkäsittelymenetelmien käytön mm. poistamalla uudistushakkuun läpimitta- ja ikävaatimukset.

Metsänhoitoyhdistykset ovat lakisääteisiä, metsänomistajien perustamia, hallintoimioita, rahoittamia, heidän etujaan ajavia ja heille metsätaloudellisia palveluita tuottavia yhteenliittymiä (Rantala 2008,81). Vuoden 2014 alussa valtakunnassa toimi 89 metsänhoitoyhdistystä. Metsänhoitoyhdistykset ovat viime vuosina fuusioituneet voimakkaasti. Fuusioilla on haettu toimintaan tehokkuutta ja palvelutarjonnan monipuolisuutta. Suurempi metsänhoitoyhdistys pystyy tarjoamaan lisääntyneen palveluvalikoiman ja näin palvelemaan metsänomistajaa paremmin. Metsänhoitoyhdistykset ovat sekä Suomessa että Ruotsissa merkittävässä roolissa teollisuuden puuhankinnassa, mutta metsänomistajilla on myös lisääntyneitä palvelutarpeita (Mattila & Roos 2012). Hyvösen, Malisen, Rämön, Nuutisen & Järvisen (2010, 506) artikkelin mukaan metsänomistajien tärkein palveluntarjoaja on metsänhoitoyhdistys, mitä noin kolmannes vastaajista pitää itselleen tärkeänä. Etenkin kaupungeissa asuvat metsänomistajat, perikunnat ja yhtymät kokevat metsänhoitoyhdistysten palvelut tärkeiksi.

Metsänhoitoyhdistyksessä jäsenten päätösvaltaa käyttävät jäsenten ehdottamat ja vaaleilla valitsevat valtuutetut, jotka muodostavat valtuuston. Jos metsänomistajana

on yhtymä, yhteisö, yhteisetuus tai puoliset yhdessä, käytössä on vain yksi ääni. Valtuutetut valitaan kerralla ilman vaalipiirijakoa postin välityksellä neljän vuoden välein. Metsänhoitoyhdistysten yhdistyessä ensimmäinen vaali kuitenkin voidaan tehdä vaalipiirijakoa noudattaen. Metsänhoitoyhdistyksen hallitus valitaan valtuuston keskuudesta siten, että sen kokoonpano edustaa riittävästi metsänhoitoyhdistyksen toimialueen eri osia ja metsänomistajakuntaa (L 10.7.1988 / 534).

Metsänhoitoyhdistykset ovat jäseninä metsänomistajien liitoissa, jotka ovat metsänomistajien alueellisia edunvalvojia. Liitot ovat tehneet maakunnallista yhteistyötä ja välittäneet tietoa metsänhoitoyhdistysten ja valtakunnallisen tason välillä. Metsänomistajaliittojen jäseniä ovat vähäisessä määrin myös yksityiset metsänomistajat. Metsänomistajaliitot ovat olleet MTK:n jäseniä (Luottamushenkilön tietopaketti 2012,5). Metsänhoitoyhdistysten yhdistyminen ja toimintaympäristön muuttuminen ovat puolestaan tehneet laajemman organisaatiomuutoksen tarpeelliseksi. Organisaatiomuutosten jälkeen metsänhoitoyhdistyksen jäsenet saavat jäsenmaksulla myös Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry:n jäsenyyden. Samalla Metsänomistajien liitot lakkautetaan.

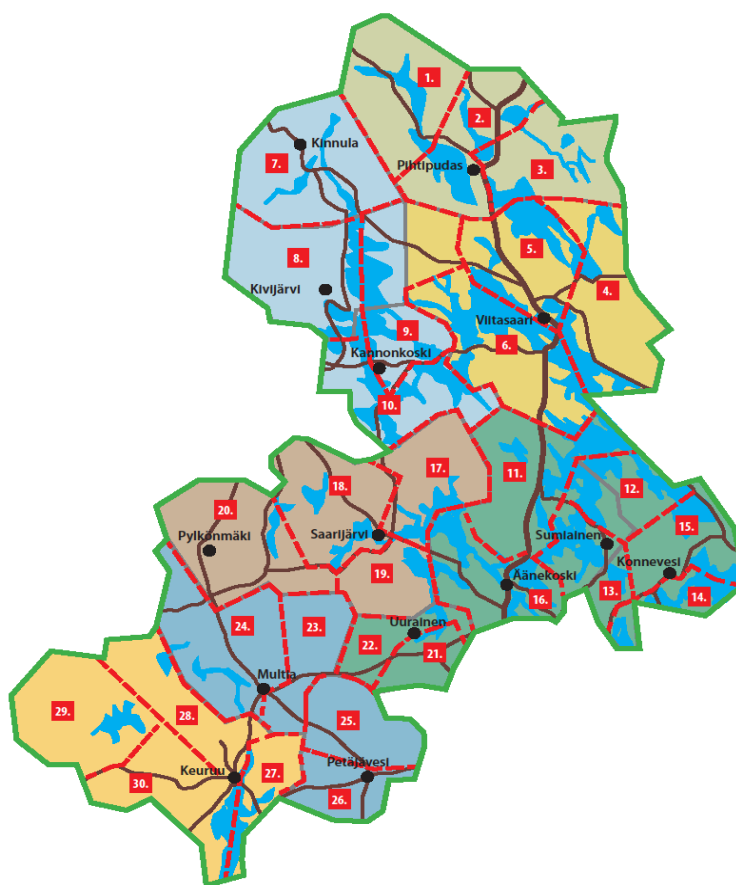
Metsänomistajakunnan sukupuolijakauma, ikääntyminen, kaupunkilaistuminen ja etääntyminen metsäomistuksesta luovat uusia haasteita toiminnan kehittämiseksi, koska eri metsänomistajaryhmillä on erilaisia tavoitteita metsien hoitoon ja käyttöön. Haasteena on, millä tavoin voidaan tavoittaa ja kannustaa eri omistajaryhmät aktiiviseen metsänhoitoon ja miten heitä voitaisiin palvella paremmin? Metsänomistajien passiivisuus metsien käytössä voi olla merkki siitä, että tarjolla olevat palvelut eivät vastaa kaikilta osin metsänomistajien muuttuneisiin tarpeisiin (Häyrynen ym. n.d.).

2 Metsänhoitoyhdistys Keski-Suomen toiminta

Metsänhoitoyhdistys Keski-Suomi on Suomen toiseksi suurin metsänhoitoyhdistys, jos mittarina käytetään vuotuista hakkuumäärää ja kolmanneksi suurin kun vertailukohtana on metsänhoitomaksua maksavat jäsenet ja metsäpinta-ala. Palveluksessa on 53 toimihenkilöä, 90 metsuria sekä yrittäjiä noin 100. Metsänhoitoyhdistyksen

työllistävä vaikutus oli 202 henkilötyövuotta vuonna 2013. Liikevaihto vuonna 2013 oli 14,2 milj. euroa. Metsänhoitomaksujen osuus liikevaihdosta oli 6,7 % ja nettotu-loista 23,1 %. Metsänhoitoyhdistys Keski-Suomi toimii nimensä mukaisesti pohjoises-sa ja läntisessä Keski-Suomessa 12 kunnan alueella. Toiminta-alueeseen kuuluvat Kannonkoski, Keuruu, Kinnula, Kivijärvi, Konnevesi, Multia, Petäjävesi, Pihtipudas, Saarijärvi, Uurainen, Viitasaari ja Äänekoski (Kuvio 1.).

Kuvio 1. Metsänhoitoyhdistys Keski-Suomen toimialue

Yksityismetsien pinta-ala alueella on 422 500 ha. Metsänhoitomaksua maksavia jäse-niä on 11 400. Etämetsänomistajien osuus on noin 30 %. Metsänhoitoyhdistys Keski-Suomen jäsenen keskimääräinen metsäpinta-ala on 38 ha. Nykyisen kokoonsa yhdis-tys on muodostunut vuonna 2011, jolloin metsänhoitoyhdistys Keski-Suomi, metsänhoitoyhdistys Metso ja Sumiaisten metsänhoitoyhdistys fuusioituivat.

Metsänhoitoyhdistyksen toimintaa on määrätietoisesti kehitetty ja pyritty valmistautumaan tulevaan metsänhoitoyhdistyslain muutokseen.

Metsänhoitoyhdistys Keski-Suomi tarjoaa metsänomistajalle apua puukaupassa, metsänhoidossa ja muissa metsänomistajan tarvitsemissa palveluissa. Tärkeimpiä niistä ovat metsäneuvonta, puukaupan kilpailutus, leimikon suunnittelu, taimikohoidot ja metsänuudistamiseen liittyvät palvelut. Metsänomistajat saavat kolme kertaa vuodessa jäsenlehden. Sähköinen asiakaskirje, jossa kerrotaan ajankohtaiset metsäasiat, lähetetään 1-2 kertaa kuukaudessa asiakkaille, jotka ovat antaneet sähköpostiosoitteensa tiedotusta varten. Metsänomistajille tarkoitettuja neuvontapahtumia on toiminta-alueella tasapuolisesti. Metsänhoitoyhdistys on mukana omalla osastollaan myös erilaisissa kesätahtumissa ja markkinoilla.

3 Metsäalan trendit nyt ja tulevaisuudessa

3.1 Metsänomistajakunnan muutosten vaikutus

Yksityiset metsänomistajat ovat merkittävä metsänomistajaryhmä Suomessa. Metsämaasta 60 % on yksityisten omistuksessa, Ruotsissa vastaava luku on 50 % (Mattila & Roos 2012). Yksityismetsien puuntuotannollinen merkitys Suomessa on suurempi, kuin niiden osuus pinta-alasta. Teollisuuden käyttämästä kotimaisesta puuraaka-aineesta 70 -80 % tulee yksityismetsistä (Hyvönen, Malinen, Rämö, Nuutinen & Järvinen 2010).

Suomalainen metsänomistaja 2010 -tutkimuksen (Hänninen, Karppinen & Leppänen 2011,86) mukaan metsänomistajakunnassa vallitsevat seuraavat kehityssuunnat:

1. Metsänomistajakunta ikääntyy ja tilalla asuminen vähenee.
2. Keskimääräinen tilakoko pienenee. Vaikka suuria metsätiloja muodostuu enemmän, niiden kiinteistörakenne heikkenee kun erillisten metsäkiinteistöjen hajanaisuus lisääntyy.
3. Aktiivisen metsänomistajaryhmän eli monitavoitteisten metsänomistajien osuus on pienenemässä.

Lisäksi metsänomistajien käyttäytymiseen vaikuttavat pysyvien rakenteellisten muutoksien lisäksi talouden suhdannevaihtelut ja veropolitiikan muutokset. Metsävähennyksen laajennus verovuodesta 2008 alkaen on kiihdyttänyt tilakoon polarisoitumista, jossa sekä pienien (alle 10 ha) että suurten (yli 200 ha) metsätilojen lukumäärät ja metsäpinta-alat ovat kasvaneet (Leppänen & Sevola 2014,1).

Suurin osa metsistä siirtyy seuraavalle sukupolvelle perintönä, mikä aiheuttaa metsänomistajien ikääntymisen muuta väestöä nopeammin. Metsänomistajien keski-ikä on nykyisin 60 vuotta. Metsänomistajien ikääntyessä eläkeläiset ovat nousseet suurimmaksi metsänomistajaryhmäksi. Palkansaajien osuus metsänomistajista on noin 30 %. Päätoimisten maatalousyrittäjien osuus metsänomistajista on laskenut 16 %:iin (Hänninen ym. 2011). Suomessa metsätaloutta ei verolainsäädännössä pidetä itsenäisenä elinkeinona, vaan sijoitustoimintana. Tämä epäkohta vaikeuttaa metsätilan sukupolvenvaihdoksia, lisää niiden kustannuksia sekä vaikeuttaa ammattimaista metsäyrittäjyyttä.

3.2 Metsäalan tulevaisuus

Suomen metsäalan murroksen taustalla ovat erityisesti globaalit kehityskulut. Maailma on yhä verkostuneempi, valtioiden ja talousalueiden keskinäiset riippuvuudet ovat lisääntyneet. Tästä hyvä esimerkki on EU:n kasvava merkitys Suomen metsäalalle. (Hetemäki, Niinistö, Seppälä & Uusivuori 2011,52). Metsäsektorimme luonnetta ja toimintaa määrittää kotimaamme pieni avoin talous ja ulkomaankauppa, joka on riippuvainen kansainvälisten markkinoiden kehityksestä. Kehitystrendit, jotka tulevat vaikuttamaan metsäalaan tulevaisuudessa ovat:

1. Aasian kehittyvät taloudet.
2. Sähköisen viestinnän kehitys.
3. Nopeakasvuisiin istutusmetsiin perustuvan jalostustuotannon kasvu.
4. Kansainväliset velvoitteet liittyen ilmaston ja ympäristön muutoksiin.
5. Energiatalouden merkityksen kasvu.
6. Kehittyneiden talouksien palveluvaltaistuminen. (Mts. 52)

Metsien hoito ja käyttö sekä metsistä saatava taloudellinen tuotto tulevat monipuolistumaan nykyisestä, mikä tarjoaa alalle suuria mahdollisuuksia. Puuntuotannon lisäksi myös metsästä saatavat muut aineelliset sekä aineettomat hyödykkeet korostuvat. Epävarmuutta alalle puolestaan aiheuttaa teollisuus-, ilmasto- ja energiapolitiikan voimistuminen. Nämä kaikki tulevaisuuden trendit aiheuttavat heijastusvaikutuksia myös metsänhoitoyhdistyksen toimintaan. Sähköisen viestinnän kehitys ja metsiemme taloudellinen epätasa-arvoisuus nopeakasvuisiin istutusmetsiin verrattuna vähentää erityisesti kuitupuun kysyntää. Poukkoileva energiapolitiikka ja tulevaisuudessa vahvistuvat ympäristökysymykset aiheuttavat alalle epävarmuutta. Metsäpalvelujen käyttö tulevaisuudessa lisääntyy, kun uusien metsänomistajasukupolvien oma aika tai tieto ei riitä metsistä huolehtimiseen.

4 Lakimuutosten vaikutus metsänomistajiin

4.1 Lakimuutosten taustaa

Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelmaan (2011) on kirjattu yhtenä toimenpiteenä metsälainsäädännön kokonaisuudistus, mikä turvaa metsätalouden ja metsäteollisuuden taloudellista toimintapohjaa. Uudistuksen tavoitteena oli edistää kestävää ja nykyistä monipuolisempaa metsänhoitoa ja metsänuudistamista. Uudistukseen liittyvät myös metsävaratietokannan sekä metsäpalvelumarkkinoiden kehittäminen. Lakiuudistukset mahdollistavat huomioimaan paremmin yhteiskunnan ja metsänomistajien muuttuvat tavoitteet ja arvot, metsien käytössä tapahtuneet muutokset, uudet tutkimustulokset sekä metsätalouden kannattavuuden parantaminen.

Lakimuutosten taustalla on metsänomistajakunnan rakenteen muutos ja metsänomistajien erilaiset metsien käytön tavoitteet. Maanviljelijöiden määrä metsänomistajissa on vähentynyt merkittävästi ja vastaavasti palkansaaajien sekä eläkeläisten osuus on lisääntynyt. Metsänomistajien keski-ikä on noussut ja metsän sijaintikunnan ulkopuolella asuminen on yleistynyt. Etämetsänomistajien määrän lisääntyessä metsien käsittelyä käytännössä hallitsevien metsänomistajien määrä vähenee. Säännöl-

listen ansio- ja eläketulojen myötä metsänomistajin taloudellinen riippuvuus metsätuloista on vähentynyt. (Kumela & Hänninen 2011, 8.)

Metsälakimuutoksen tavoitteena on ollut säätelyn vähentäminen sekä valvottavien asioiden uudelleen määrittely. Metsänomistajat ovat olleet tyytymättömiä erityisesti avohakkuihin, menetelmien vaihtoehtomuuteen, maan muokkaukseen ja liian raskaiden koneiden aiheuttamiin korjuujälkiin (Kumela & Hänninen 2011,28). Uuden metsälain puitteissa metsänomistajan tavoitteet nousevat keskiöön.

Metsänhoitoyhdistyslainmuutoksen taustalla on kilpailun kiristyminen metsäpalvelumarkkinoilla. Uusi metsänhoitoyhdistyslaki mahdollistaa tasapuolisemmat kilpailuedellytykset eri toimijoiden kesken nykyisessä tilanteessa. Nykyisen metsänhoitomaksun on katsottu vääristävän kilpailua ja tuovan kilpailuetua metsänhoitoyhdistyksille veroluonteisen metsänhoitomaksun vuoksi.

4.2 Metsälaki

Metsälain tarkoituksena on edistää metsien sosiaalista, ekologista ja taloudellista käyttöä. Metsälain perusajatus on, että metsät säilyvät taloudellisesti tuottavina ja biologiselta monimuotoisuudeltaan runsaina. Metsälakia noudatetaan metsätalouksikäytössä olevilla mailla. Metsälakia ei noudateta suojelualueilla ja asemakaava-alueilla lukuun ottamatta maa- ja metsätalouksikäyttöön tarkoitettuja alueita. Metsien käsitteilyssä tulee lisäksi huomioida muinaismuisto- ja luonnonsuojelulaista tulevia erityismääräyksiä (L 12.12.1996 /1093). Metsänomistajalle näkyvämpiä ja tärkeimpiä metsälain sisällössä on lain 10§ erityisen tärkeiden elinympäristöjen käsittely sekä kasvat- ja uudistushakkuihin ja uuden puuston aikaansaamiseen liittyvät määräykset ja velvollisuudet.

Uudistetun metsälain tavoitteena on edistää entistä monipuolisempaa metsänhoitoa ja metsien uudistamista. Lisäksi laissa halutaan korostaa kasvatuskelpoisen taimikon aikaansaamista ja ensiharvennuksen merkitystä (HE 75/2013). Vähentämällä tarkkarajaisia säännöksiä voidaan lisätä metsänomistajien valinnan mahdollisuuksia, jolloin metsänomistajat voivat ottaa paremmin huomioon monipuoliset tavoitteet metsä-

omaisuutensa hoidossa (HE 75/2013). Kiinnostus ilman avohakkuita tapahtuvaan, peitteiseen metsänkasvatukseen on lisääntynyt ja vaatimuksia sen sallimiseksi ovat esittäneet metsänomistajat, metsäammattilaiset sekä tutkijat (Kumela & Hänninen 2011,7).

Uusi metsälaki antaa metsänomistajille entistä vapaammat kädet toteuttaa metsien hoitoa parhaaksi katsomallaan tavalla. Metsän kiertoaikoja voidaan lyhentää ja harvennukset toteuttaa voimakkaampana (Äijö 2013,19). Metsiä saa uuden lain myötä kasvattaa jatkuvan eli eri-ikäisrakenteisen kasvatuksen menetelmin. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että varsinaista uudishakkuuta ei tehdä, vaan metsä pyritään pitämään niin harvana, että sinne muodostuu taimiainesta luontaisesti. Menetelmässä metsästä poistetaan isot ja huonokuntoiset puut ja pienet jätetään kasvamaan. Myös pienaukkohakkuu, esimerkiksi 0,2 - 0,3 ha kokoisilla aloilla on mahdollista, jolloin varsinaista uudistamista ei tarvita, vaan alueen reunapuut siementävät uudistettavan alueen. Uudistamalla metsä luontaisesti kulut vähenevät huomattavasti. Metsäntutkimuslaitoksen tekemän kyselyn mukaan lähes puolet metsänomistajista saat- taa kokeilla jatkuvaa kasvatusta (Lehto-Isokoski 2013,15). Metsälakimuutos tuo mukanaan muutoksia myös metsienhoitosuosituksiin.

Jatkuva kasvatusta herättää mielenkiintoa erityisesti pienmetsänomistajissa ja virkistyskäyttäjissä, joille puuntuotannon sijaan tärkeämpää on luontoarvojen säilyminen. Se on hyvä vaihtoehto myös puustoisien maiseman säilyttäjänä sekä metsänomistajille, jotka ovat olleet tyytymättömiä vaihtoehtojen vähyyteen metsien hoidossa ja käytössä.

4.3 Metsänhoitoyhdistyslaki

Nykyinen metsänhoitoyhdistyslaki vuodelta 1998 määrittää metsänhoitoyhdistysten toimintaa. Metsänhoitoyhdistys on metsänomistajien yhteisö, jonka tarkoituksena on edistää jäsentensä harjoittaman metsätalouden kannattavuutta ja heidän metsätaloudelleen asettamien muiden tavoitteiden toteutumista sekä edistää taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävä metsien hoitoa ja käyttöä sekä valvoa jäsentensä etua (L 20.12.2013/1090). Toimintaa varten metsänhoitoyhdistyksillä on oikeus kerä-

tä veroluonteista metsänhoitomaksua, joka on pakollinen kaikille yli 4 ha metsää omistaville metsänomistajille. Metsänhoitomaksusta on mahdollista saada vapautus, jos metsät ovat hoidettu hyvin, käytössä on metsäsuunnitelma ja ammattitaito on riittävä.

Vanhan metsänhoitoyhdistyslain mukaan metsänhoitomaksuvaroja saa käyttää vain metsänomistajien metsätalouden kannalta tärkeiden toimenpiteiden edistämiseen. Lain mukaan metsänhoitomaksuvarojen käyttö on yhdistysten kirjanpidossa eriytettävä elinkeinotoiminnasta, mutta tätä ei ole pidetty riittävänä keinona varmistaa varojen oikea käyttöä. (HE 135/2013). Jyrki Kataisen hallituksen ohjelman (2011, 40) mukaan käynnistettiin uusi metsäalan strateginen ohjelma, minkä tarkoituksena oli käydä läpi mm. puunhankintaa estäviä ja hidastavia tekijöitä sekä tehdä tarvittavia toimenpide-ehdotuksia. Veroluonteisen metsänhoitomaksun katsottiin antavan metsänhoitoyhdistyksille kiellettyä kilpailuetua verrattuna muihin metsäpalvelumarkkinoilla toimiviin yrityksiin.

Uudistettu laki metsänhoitoyhdistyksistä tulee voimaan 1.1.2015. Siinä lakisääteisestä metsänhoitomaksusta sekä viranomaisen vahvistamista yhdistysten toimialueista luovutaan. Yhdistysten tulee uudistusten jälkeen rahoittaa toimintansa jäsenmaksuilla sekä liiketoimintansa tuotoilla. Metsänhoitomaksusta luopumisen myötä metsänhoitoyhdistysten liiketoimintaa koskevat rajoitukset poistetaan. Metsänhoitoyhdistysten pitkäaikainen työ on luonut metsänomistajille toimivan ja kattavan palvelu- sekä edunvalvontaverkoston ja niiden ylläpitäminen on tärkeää myös jatkossa. Sääteilyä purettaessa tulee edelleen turvata hyvä metsänhoito, häiriötön puukauppa ja puun tarjonnan jatkuvuus. Tämän vuoksi metsänhoitoyhdistysten toimintaa säänneltäisiin edelleen erityislilla (HE 135/2013).

Uuden lain tarkoituksena on edistää metsätalouselinkeinon kilpailukykyä ja kannattavuutta sekä lisätä metsänomistajien valinnanvapautta yhdistystoiminnassa ja edunvalvonnassa. Esityksen tarkoituksena on luoda tasapuoliset kilpailuedellytykset eri toimijoille metsäpalvelujen tarjonnassa (HE 135/2013).

4.4 Muut metsätalouteen vaikuttavat lait

Muita metsätalouteen vaikuttavia lakeja, jotka metsänomistajan tulee ottaa huomioon metsien hoidossa ja käytössä, ovat kestävän metsätalouden rahoituslaki (Kemera), laki metsätuhojen torjunnasta sekä luonnonsuojelulaki. Puukauppaan liittyviä säännöksiä löytyy kilpailulainsäädännöstä ja puutavaran mittaustaista.

Kemera-tuki on merkittävä valtion tuki yksityismetsänomistajille, sillä edistetään metsien kestävää hoitoa ja käyttöä. Toimenpiteitä joihin rahoitusta voi hakea ovat puuntuotannon kestävyys turvaaminen, metsien biologisen monimuotoisuuden ylläpitäminen, metsäluonnon hoitohankkeet ja muut edellä mainittua toimintaa tukevat edistämistoimenpiteet. Kemeran tarkoituksena on parantaa metsätalouden kannattavuutta. Rahoitusta on mahdollista saada vain yksityisillä maanomistajilla. (L 12.12.1996/ 1094). Tukea on mahdollista saada mm. taimikon- ja nuoren metsänhoitoon, kunnostusajituksiin, terveyslannoituksiin ja metsäteihin. Kemeran kautta tuetaan myös arvokkaiden elinympäristöjen säästämistä ja metsäluonnonhoitoa. Toimenpiteiden rahoituksen tulee perustua ennen toimenpiteen toteutusta laadittavaan suunnitelmaan tai toimenpiteen jälkeen toteutusselvitykseen (L 12.12.1996/ 1094.)

Kestävän metsätalouden rahoituslaki on myös uudistumassa useiden vuosien odotuksen jälkeen. Nykyinen kestävän metsätalouden rahoituslaki on voimassa ainakin vuoden 2015 kesäkuun loppuun saakka. Nykyinen laki, joka on vuodelta 1996, ei ole EU:n metsätalouden valtiontukia koskien suuntaviivojen mukainen. (Kestävän metsätalouden rahoituslainsäädännön kokonaisuudistustyöryhmä 2014).

Metsätuholain tarkoituksena on turvata metsien hyvän terveydentilan ylläpitäminen ja metsätuhojen torjuminen. Laissa (L 1087/2013) korostetaan kasvintuhoajien torjuntaa sekä niiden leviämisen estämistä. Laki siirtää vastuuta valvonnasta toimijoiden omavalvontaan.

5 Tutkimusaineisto ja -menetelmät

5.1 Tutkimuksen tavoite

Tutkimuksen tavoitteena oli saada selville kattavasti eri metsänomistajaryhmien näkemyksiä ja toiveita sekä selvittää, miten lakimuutokset vaikuttavat metsänomistajien toimintaan. Tutkimuksen vastauksilla on merkitystä metsänhoitoyhdistyksen tulevaisuuden suunnittelussa, palvelujen tarjonnassa sekä metsänomistajille suunnattujen koulutustilaisuuksien ja tapahtumien järjestämisessä. Tärkeätä oli myös saada tietoa siitä, millä tavoin metsänomistajat toivovat heihin pidettävän yhteyttä. Luottamushenkilöiltä pyrittiin erikseen saamaan ideoita toiminnan kehittämiseen.

Niille metsänomistajille, joiden tärkein tavoitteena ovat puunmyyntitulot, on tarjolla laaja valikoima palveluja. Palvelujen tuottamisessa vaikeammin tavoitettaville metsänomistajaryhmille on vielä parannettavaa. Palvelun logiikka näitä ryhmiä lähestyttäessä saattaa olla aivan erilainen. (Häyrynen, Mattila, Berghäll, Tervo & Toppinen N.d.) Tutkimuksen kysymykset pyrittiin muotoilemaan siten, että niihin olisi helppo ja nopea vastata. Kysymyksiä testattiin metsänhoitoyhdistyksen toimihenkilöillä ja muutamalla ulkopuolisella henkilöllä. Palautteen perusteella kysymyksiin tehtiin tarkennuksia ja pieniä muutoksia.

5.2 Aikaisemmat tutkimukset

Metsäntutkimuslaitos on tehnyt useita kyselyihin ja haastatteluihin perustuvia metsänomistajatutkimuksia eri näkökulmista jo 1970-luvulta alkaen. Suomalainen metsänomistaja 2010 -tutkimus (Hänninen, Karppinen & Leppänen 2011) antaa hyvän yleissilmäyksen nykyiseen metsänomistajakuntaan. Pellervon taloustutkimus (PTT) on julkaissut useita metsätalouteen liittyviä tutkimuksia. Niistä voisi mainita esimerkiksi julkaisun Yksityismetsänomistajien näkemykset metsistä saatavista hyödyistä (Rämö, Horne & Eeva Primmer 2013). Ulkomaista näkökulmaa asioihin sai tutustumalla raporttiin Ruotsin ja Suomen metsänhoitoyhdistysten eroavaisuuksista (Mattila & Roos 2012). Tulevaisuuden trendejä löytyi teoksesta Murroksen jälkeen – metsien

käytön tulevaisuus Suomessa (Hetemäki, Niinistö, Seppälä & Uusivuori 2011) sekä vuoden 2014 alussa julkaistusta Valtioneuvoston metsäpoliittisesta selonteosta 2050.

Metsänhoitoyhdistys Keski-Suomelle on tehty aiemmin useita opinnäytetöitä sekä metsänomistajille suunnattuja kyselytutkimuksia. Valtakunnallisesti eri metsänhoitoyhdistyksille tehtyjä tutkimuksia on lukuisia. Tämän kyselyn jatkotutkimuksena Elina Kotilainen on haastatellut opinnäytetyössään passiivisia metsänhoitoyhdistyksen jäseniä, jotka eivät ole käyttäneet metsänhoitoyhdistyksen palveluita ja syitä siihen, miksi palveluja ei ole käytetty.

5.3 Aineiston keräys

Kysely lähetettiin kirjekyselynä 638:lle alueen metsänomistajalle lokakuussa 2013. Kirjekyselyyn päädyttiin siitä syystä, että sähköpostin kautta tulevan postin määrä on niin suuri, että sähköinen kysely unohtuu helposti muun postin sekaan vähemmän tärkeänä. Metsänomistajien ikäjakaumakin huomioon ottaen pidettiin kirjekyselyä parempana vaihtoehtona. Vastausaikaa kyselyyn oli 3 viikkoa. Kyselyn mukana postitettiin saate, arvonta/yhteydenottolomake, mainoslehtinen sekä kuluvan vuoden kalenteri, josta löytyivät metsätoimihenkilöiden yhteystiedot.

600 kyselylomaketta lähetettiin satunnaisotannalla valituille metsänomistajille ja 38 kyselyä metsänhoitoyhdistyksen valtuuston jäsenille. Metsänhoitoyhdistys Keski-Suomen valtuutettuja on 39, mutta kysely lähetettiin 38:lle koska tutkimuksen tekijä on yksi valtuutetuista. Jotta kyselyt saatiin jakautumaan tasaisesti eri ikäryhmien ja eri tilakokojen välille, jaettiin metsänomistajat 24:ään eri ryhmään. Metsänomistajien ryhmäjako selviää taulukosta 1.

Taulukko 1. Kyselyyn osallistuneet metsänomistajat ryhmittäin.

	Tilakoko							
	4-20 ha		20,1 -50 ha		50,1 -100 ha		100+ ha	
Ikä vuotta	Etäom.	Tilalla as.	Etäom.	Tilalla as.	Etäom.	Tilalla as.	Etäom.	Tilalla as.
20 -40	25 kpl	25 kpl	25 kpl	25 kpl	25 kpl	25 kpl	25 kpl	25 kpl
41 -60	25 kpl	25 kpl	25 kpl	25 kpl	25 kpl	25 kpl	25 kpl	25 kpl
60+	25 kpl	25 kpl	25 kpl	25 kpl	25 kpl	25 kpl	25 kpl	25 kpl

Etämetsänomistajiksi katsottiin ne henkilöt, joiden postinumero oli metsänhoitoyhdistyksen toimialueen ulkopuolella. Postitustiedot suodatettiin metsänhoitoyhdistyksen asiakasrekisteristä.

Postitusvaiheessa huomattiin, että osa ryhmistä oli lukumäärän suhteen vajaita. Vajaita ryhmiä oli nuorissa metsänomistajissa, joilla hallinnassaan oli isoja tiloja. Jotta kaikki kopioidut kirjeet saatiin matkaan, perustettiin vielä 25. ryhmä. ”Ylimääräiseen” ryhmään valittiin henkilöt ryhmästä, jossa on eniten metsänomistajia. Ryhmässä oli metsänomistajia ikäryhmästä 60+ ja omistuksessa oleva metsäala 20,1–50 ha. Ulko- mailla asuvat metsänomistajat jätettiin postituksen ulkopuolelle. Osa kirjeistä palautui väärän osoitteen vuoksi. Kaksi kirjeen saaneista oli luopunut metsätilastaan. Kaikki saapuneet vastaukset huomioitiin laskennassa, vaikka viimeiset saapuivat kaksi viikkoa viimeisen palautuspäivän jälkeen. Muistutuksia kyselyyn vastaamattomille ei lähetetty. Kyselyyn vastaamista pyrittiin kannustamaan sillä, että kaikki vastaajat osallistuivat arvontaan. Palkintona oli metsuri päiväksi metsään.

Oman tutkimusryhmänsä muodostivat Metsänhoitoyhdistys Keski-Suomen valtuuston jäsenet. Tässä ryhmässä oli 38 henkilöä ja heille lähetettiin sama kysely. Se toimi vertailuaineistoina ”rivimetsänomistajiin” verrattuna siinä miten valtuutettujen mielipiteet ja toiveet yhdistyksen kehittämiseen eroavat ”rivimetsänomistajista”. Samalla saatiin tutkimusaineistoa valtuutettujen sitoutumisesta yhdistyksen toimintaan.

5.4 Tutkimusmenetelmät ja tulosten analysointi

Tutkimus perustui sekä kvantitatiiviseen että kvalitatiiviseen menetelmään. Kvantitatiivisella eli määrällisellä tutkimuksella kerätty aineisto edustaa tilastollisesti perusjoukkoa ja on esitettävissä numerollisessa muodossa (Uusitalo 2001,79).). Kvantitatiivinen tutkimus perustuu mittaamiseen, jonka tavoitteen on tuottaa perusteltua, luotettavaa ja yleistävää tietoa (Kananen 2008 b, 10). Määrällisessä tutkimuksessa työvälineenä ovat mm. kyselyt. Kvantitatiivisessa tutkimus etenee kuin juna ja antaa ryhtiä tutkimukselle (Kananen 2008 a, 27). Siihen liittyy usein laadullisia osia, kuten avoimia kysymyksiä (Mts. 29). Kvantitatiivisessa tutkimuksessa pyritään yleistämään tutkimustulokset. Ideana on kysyä pieneltä joukolta asianosaisia ja vetää tästä yleistävät johtopäätökset. Edustavalla joukolla tutkittavaa ilmiötä eli otoksella saadaan riittävän tarkat tulokset. Tässä piilee myös virhemahdollisuus, jos otos ei ole riittävän tasapainoinen kohderyhmään nähden. (Kananen 2008 b, 13).

Kvalitatiivisessa eli laadullisessa tutkimuksessa tarkoituksena on ilmiön kuvaaminen, ymmärtäminen ja mielekkään tulkinnan antaminen. Laadullisella tutkimuksella pyritään ilmiön syvälliseen ymmärtämiseen. Analyysi on koko tutkimusprosessin eri vaiheissa mukana oleva toiminta, joka ohjaa itsessään tutkimusprosessia ja tiedonkeruuta. (Kananen 2008 a, 24). Laadullisessa tutkimuksessa ollaan kiinnostuneita merkityksistä ja siitä, miten ihmiset näkevät ja kokevat reaalimaailman (Mts. 29).

Kysymykset oli jaoteltu neljään eri osioon: taustatiedot, metsänhoitoyhdistyksen palveluntarjonta, metsänhoidon tarpeet tulevaisuudessa ja metsänhoitoyhdistys- ja metsälain muutokset. Kyselylomakkeen vastausvaihtoehdoista sai valita yhden tai useampia vaihtoehtoja, kysymyksestä riippuen. Kahdessa kysymyksessä palveluita tai niiden tarpeellisuutta sai arvioida numeerisesti. Kaksi kysymyksistä oli avoimia, joihin sai vastata omin sanoin. Osaan kysymyksistä oli pyydetty 2 tai 3 vastausvaihtoehtoa. Eräät vastaajista olivat merkinneet useamman vastauksen kuin mitä oli pyydetty. Tuloksiin on kirjattu vain pyydetty määrä vaihtoehtoja vastausjärjestyksessä.

Vastaukset käsiteltiin excel -taulukkolaskentaohjelmalla. Ohjelmalla tehtiin myös ristiintaulukointia eri muuttujien välillä. Ristiintaulukoinnilla haluttiin selvittää asioi-

den riippuvuussuhteita ja saada tarkempaa tietoa eri metsänomistajaryhmien toiveista ja ajatuksista.

Tutkimuksen otos oli kattava ja edustava, koska kyselylomakkeita lähetettiin tasaisesti jokaiseen ennalta suunniteltuun metsänomistajaryhmään. Kyselyyn vastaajat valittiin ryhmistä satunnaisotannalla. Näin toimien saatiin vastaajiksi mahdollisimman tasapuolinen metsänomistajajoukko. Kysymykset pyrittiin muotoilemaan selviksi ja helposti vastattavaksi, mikä näkyi vastausprosentissa. Vastausprosentti oli varsin hyvä, 33,1 %, joten tutkimusta voidaan pitää siltä osin onnistuneena.

6 Tutkimustulokset

6.1 Yleistä

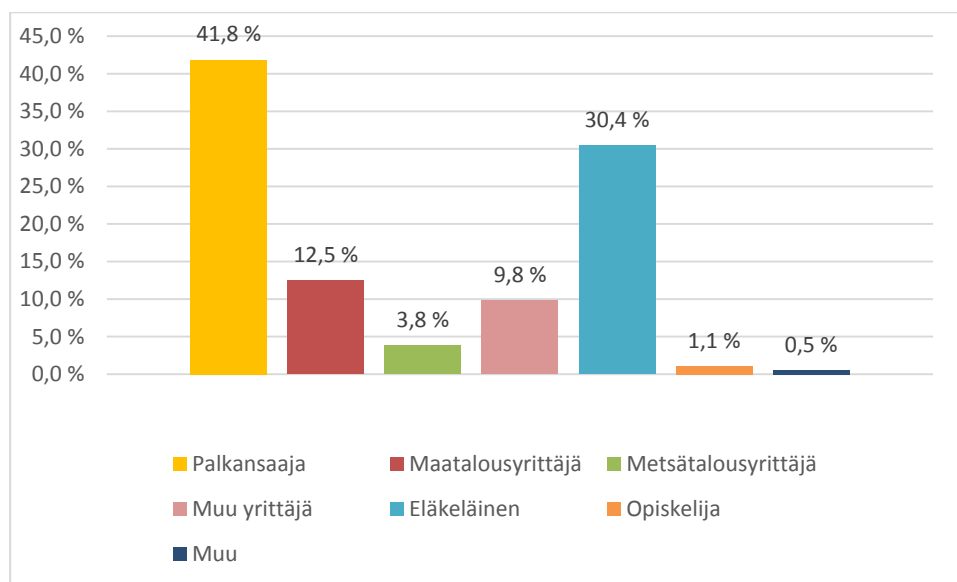
Tutkimukseen vastasi 186 metsänomistajaa ja 26 metsänhoitoyhdistyksen luottamushenkilöä. Rivimetsänomistajien vastausprosentti oli 31,0 % ja luottamushenkilöiden 68,4 %. Näin kokonaisvastausprosentiksi muodostui 33,1 %. Kahdessa vastauslomakkeessa vastausten katsottiin olevan niin puutteellisia, että lomakkeet jätettiin tutkimuksen ulkopuolelle. Tulevasta tutkimuksesta kerrottiin metsänhoitoyhdistyksen asiakaslehdessä keväällä ja syksyllä 2013. Tutkimuksen etenemistä on pidetty esillä metsänhoitoyhdistyksen nettisivuilla.

6.2 Vastaajien taustatiedot

Vastaajista miehiä oli 66,3 % ja naisia 33,3 %. Koulutustaustaltaan vastaajat painotuitivat korkeakoulutettuihin, joita vastaajista oli yhteensä 57,6 %. Ikäluokittain eniten vastaajia oli 41–60 vuotiaiden ryhmässä, joita vastaajista oli lähes puolet, eli 47,8 %. 20–40-vuotiaista vastanneita oli 15,8 % ja yli 60 vuotiaita 36,4 % vastanneista.

Vastaajista palkansaajia oli 41,8 %. Palkansaajien osuus oli selvästi suurempi kuin Suomalainen metsänomistaja 2010 -tutkimuksessa, jossa palkansaajien osuus metsänomistajista oli 31,1 % (Hänninen ym. 2011). Eläkeläisten osuus kyselyyn vastan-

neista oli 30,4 %, mikä ei vastaa täysin aiemman (Mts. 23) tutkimuksen osuutta eläkeläisten metsänomistuksesta, joka oli 38 %. Kuviossa 2 on tarkemmin esitettynä vastaajien ammattiryhmät.

Kuvio 2. Vastaajien ammattiryhmät (n=184).

Etämetsänomistajat olivat aktiivisempia vastaajia ja heitä vastaajista oli 55,7 %. Hännisen ym. tutkimuksessa (2011, 21) tilalla asuvien metsänomistajien osuus on 42 %, ja se on samansuuntainen em. tutkimuksen kanssa.

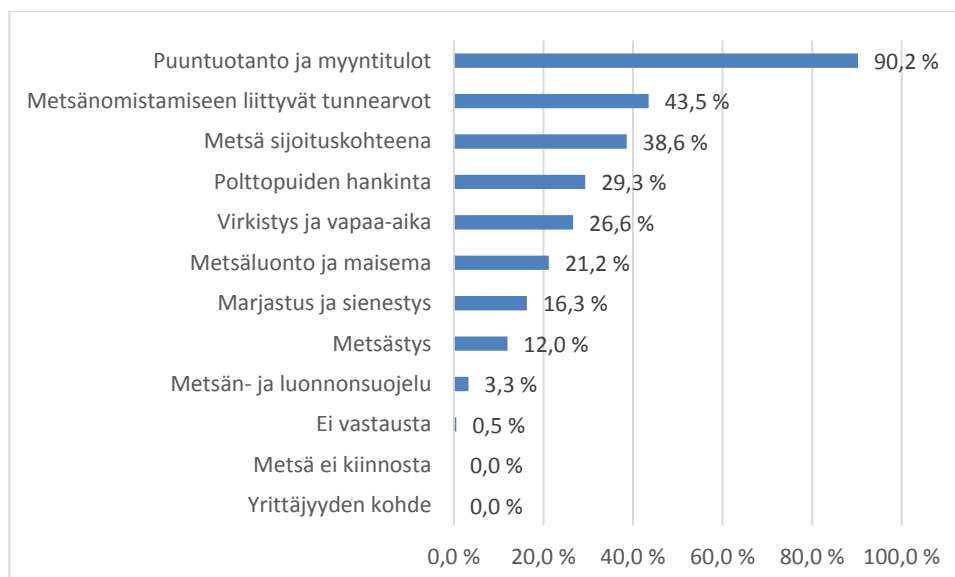
Ahkerammin kyselyyn olivat vastanneet keskimääräistä suurempien tilojen omistajat. Vastanneista 23,2 %:lla oli metsää 50,1- 100,0 ha ja 32,4 % omisti metsää yli 100 ha. Aktiivista vastausprosenttia suurilla tiloilla selittää se, että suuremmilla tiloilla hakkuumahdollisuuksia on tasaisemmin kuin pienemmillä tiloilla. Se omalta osaltaan lisää yleistä kiinnostusta metsäomaisuuden hoitoon.

Vastaajista 77,7 %:lla oli metsäsuunnitelma. Lähes kuusi prosenttia ilmoitti, ettei tiedä onko tilalla suunnitelmaa. Metlan tutkimuksen (Kurttila, Korhonen, Hänninen & Hujala 2010, 27) mukaan vuonna 2010 vain 45 %:lla metsätiloista oli voimassa oleva, alle kymmenen vuotta vanha metsäsuunnitelma. Koska kyselyyn vastanneiden pää-

osa oli keskimääräistä suurempien tilojen omistajia, se selittää sitä, että metsäsuunnitelmia oli huomattavasti enemmän kuin metsänomistajilla keskimäärin. Metsäsuunnitelmia pidetään metsäalalla tärkeinä käytännön työkaluina ja kansallinen tavoite on lisätä niiden määrää ja käyttöä (Äijö, 2009). Luottamushenkilöillä metsäsuunnitelma oli 80,8 %:lla vastaajista.

Kysyttäessä kuka hoitaa metsiä nyt, lähes joka toinen ilmoitti hoitavansa itse tai perheen kanssa yhdessä. 39,7 % kertoi hoitavansa itse metsänhoitoyhdistyksen tuella. Lähes seitsemän prosenttia vastaajista oli siirtänyt metsänhoitonsa metsänhoitoyhdistyksen hoidettavaksi. Metsäyhtiöt hoitavat 2,2 % metsistä ja saman verran metsänomistajista ilmoitti, ettei metsiä hoideta lainkaan. Luottamushenkilöiden kohdalla suosituin tapa huolehtia metsistä oli hoitaa ne itse metsänhoitoyhdistykseen tuella, mikä sai 65,5 %:n kannatuksen. Luottamushenkilöistä metsää hoitaa itse tai perheen kanssa 27,6 % vastaajista ja kokonaan metsänhoitoyhdistykselle hoidon on siirtänyt 3,4 % vastaajista. Metsäyhtiöt hoitavat 3,4 % luottamushenkilöiden metsistä.

Tärkeimmäksi tavoitteeksi metsänomistamisessa nousivat puun myyntitulot, minkä 90,2 % vastaajista ilmoitti olevan tärkein. Seuraavaksi tärkeimmät olivat metsänomistamiseen liittyvät tunnearvot (43,5 %), metsä sijoituskohteena (38,6 %) ja polttopuiden hankinta (29,3 %). Kuviossa 3 on esitetty metsänomistajille tärkeimmät asiat metsänomistuksessa suhteutettuna vastaajiin.

Kuvio 3. Metsänomistajien tärkeimmät tavoitteet metsänomistuksessa (n=525).

Luottamushenkilöiden vastaukset olivat hyvin yhteneviä tulosten kanssa. Poikkeuksen tekee vain luottamushenkilöillä metsän nouseminen sijoituskohteena toiseksi tärkeimmäksi puuntuotannon jälkeen. Lisäksi polttopuun hankinta omista metsistä oli tärkeämpää kuin verrokkiryhmällä. Polttopuun hankinnan tärkeyttä omista metsistä selittää luottamushenkilöiden suurempi osuus tilalla asuvista. Luottamushenkilöistä tilalla asuu 92,3 % vastaajista.

Tulokset poikkeavat aiemmasta tutkimuksesta (Rämö & Toivonen 2007,45), jossa korostuivat kotitarvepuiden merkitys, metsänhoitotöiden mahdollisuus sekä sienestys ja marjastus. Rämön ja Toivosen (2007) tutkimuksessa taloudellisen turvan merkitys ei yltänyt edellisten tasolle. Syitä tutkimusten erilaisiin tuloksiin voidaan löytää metsänomistajien metsätilojen keskimääräisestä pinta-alasta, joka Rämön ja Toivosen tutkimuksessa oli pienempi, ja sitä kautta taloudellisen tulon merkitys vähäisempi. Metsänomistamiseen liittyvät tunnearvot olivat molemmissa tutkimuksissa tärkeitä. Suomalaisille metsän omistaminen on yhä tärkeää, mikä vaikeuttaa omalta osaltaan metsäomaisuudesta luopumista. Laitilan, Hujalan, Tikkasen & Kurttilan (2009,116) mukaan tunnearvot voivat perustua neljään eri tekijään. Niitä ovat lapsuusaikaan ja metsän tuttuuteen liittyvät muistot, vahva tunne sukutilaan tai metsätalouteen perinteisenä elinkeinona, side koti- tai synnyinseutuun sekä metsänomis-

taminen arvona sinänsä. Pethmanin (2011) tutkimuksen tulos tukee tätä tulosta, jossa puuntuotanto ja siitä saatavat myyntitulot ovat selvästi tärkeämpiä, mitä suuremman metsäpinta-alan omistajasta on kyse.

Mattilan, Häyrisen, Berghällin, Toppisen & Tervon (n.d.) mukaan luonnonsuojeluun ja estetiikkaan liittyvät arvot olivat tärkeämpiä naisille kuin miehille ja taloudelliset tavoitteet tärkeämpiä miehille kuin naisille. Tässä tutkimuksessa kummassakaan ryhmässä ero ei ollut merkittävä. Kaikkiin vastauksiin suhteutettuna miehille oli tärkeintä metsänomistamiseen liittyvät tunnearvot ja naisille tärkeintä olivat puunmyyntitulot. Puunmyyntitulojen merkityksestä naisille ero ei ollut merkittävä. Sitä vastoin miehillä tunnearvon korostuminen oli yllättävää. Metsänomistajakunnan keski-ikä on korkea ja varttuneelle väestölle on tärkeää vahva tunne maanomistukseen sekä mahdollisesti sen jatkuvuuden edustaminen tai arvo perinteisenä elinkeinona.

Pienillä (4-20 ha) tiloilla korostuivat edellisten lisäksi metsänomistuksessa poltto-puunhankinta sekä virkistys ja vapaa-aika huomattavasti enemmän kuin sitä suuremmilla tiloilla. Tämä tukee vahvasti käsitystä, että pieniä metsäpalstoja ostetaan ”puuhalpalstoiksi”, joista saadaan hyötyliikunnan lisäksi polttopuita. Isot yli 100 ha tilat eivät olleet kiinnostuneet luontoyrittäjyydestä, vaikka suuri metsäpinta-ala saattaisi antaa siihen mahdollisuuden. Uusia metsien hyödyntämismahdollisuuksia ei näin ollen osata tuotteistaa. Taulukosta 2 tuloksia voi tarkastella tarkemmin.

Taulukko 2. Metsänomistajien tärkeimmät tavoitteet metsänomistamisessa omistajaryhmittäin

Tärkeintä metsänomistamisessa	Miehet	Naiset	Tilalla asuvat	Etäomist.
	n=122 %	n=62 %	n=81 %	n=101 %
Puuntuotanto ja puunmyyntitulot	24,2 %	29,6 %	32,9 %	30,7 %
Marjastus ja sienestys	3,9 %	6,7 %	6,9 %	4,5 %
Virkistys ja vapaa-aika	7,3 %	8,4 %	7,4 %	11,0 %
Metsästys	4,1 %	1,7 %	4,3 %	4,1 %
Metsäluonto ja -maisema	4,9 %	8,9 %	6,9 %	7,6 %
Metsänomistamiseen liittyvät tunnearvot	35,8 %	18,4 %	11,7 %	18,3 %
Metsä sijoituskohteena	10,3 %	12,8 %	13,4 %	13,8 %
Metsän- ja luonnonsuojelu	0,9 %	1,1 %	1,7 %	0,7 %
Polttopuiden hankinta	7,5 %	10,6 %	13,9 %	7,2 %
Yrittäjyyden kohde	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Metsä ei kiinnosta	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Ei vastausta	1,1 %	1,7 %	0,9 %	2,1 %
Kaikki yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Kysyttäessä toimenpiteiden tarvetta metsässä, vastaajat saivat merkitä useita vastausvaihtoehtoja. Eniten toimenpiteiden tarvetta oli taimikonhoidossa (27,1 %) ja kasvatushakkuissa (26,5 %). Nuorissa metsissä toimenpiteiden tarvetta on 13,8 %:ssa metsiä ja päätehakkuissa liki saman verran, 13,5 %:ssa. Luottamushenkilöiden vastaukset tukivat hyvin muiden metsänomistajien vastauksia, joskin toimenpiteiden tarpeet jakautuivat tasaisemmin.

Kysymykseen *Kuinka usein käytte metsässänne* 28,8 % ilmoitti käyvänsä viikoittain, 37,0 % kuukausittain ja vuosittain 28,8 %. Tilalla asuvista 51,9 % käy metsässä viikoittain, etämetsänomistajilla vastaava luku oli 9,9 %. Etämetsänomistajien metsässä käynnit painottuivat kuukausittaiseen käyntiin, 40,6 % vastaajista sekä vuosittain metsässä käyviin, 43,6 %. Suurien metsätilojen, yli 100 ha, omistajat kävivät metsässä viikoittain keskimääräistä enemmän. Jokaisesta metsänomistajaryhmästä yli 90 % vastaajista ilmoitti käyvänsä vähintään vuosittain. Luottamushenkilöistä viikoittain kävi yli 70 %. Korkeaa lukua selittää luottamushenkilöiden suuri osuus tilalla asuvista (yli 90 %), keskimääräistä suurempi tilakoko ja yleinen aktiivisuus metsäasioissa.

Kysymykseen *Mistä saatte tietoa metsänhoidollisista asioista?* vastaajat saivat merkittää kaksi tärkeää tiedonsaantilähdettä. Kirjat ja alan lehdet olivat tärkein metsätiedon lähde. Metsänomistajista 37,7 % ilmoitti saavansa tietoa kirjallisista lähteistä. Vastauksista on luettavissa vastaajien sitoutuminen metsänhoitoyhdistyksen toimintaan, koska vastaajista 31,7 % kertoi saavansa tietoa yhdistyksestä. Muista tietokanavista mainittavia olivat sukulaiset ja tuttavat, (8,1 %) ja metsäyhtiöt (4,6 %). Luottamushenkilöiden vastaukset noudattivat samaa linjaa metsänhoitoyhdistyksen ollessa tietolähteenä ensimmäisenä 42,9 %:lla. Alan kirjallisuudesta ja lehdistä tietoa ammensi 38,8 % vastaajista. Alan koulutustilaisuuksista luottamushenkilöt saivat tietoa huomattavasti enemmän kuin metsänomistajat keskimäärin. Luottamushenkilöt ilmoittivat koulutustilaisuudet tietolähteekseen 12,2 %, ”rivimetsänomistajilla” luku oli 4,9 %. Internetistä löytää metsätietoa 10,1 % vastaajista.

Miehet hakivat tietoa kirjoista ja alan lehdistä huomattavasti enemmän kuin naiset. Miehistä 41,6 % haki tietoa kirjallisista lähteistä kun naisilla vastaava luku oli 30,4 %.

Metsänhoitoyhdistyksistä tietoa saivat lähes yhtä paljon naiset kuin miehetkin. Metsänhoitoyhdistystä tiedonlähteenään piti 34,8 % naisista kun vastaava luku miehillä oli 30,3 %. Internet oli suositumpi metsätiedon välittäjä etämetsänomistajille kuin tilalla asuville. 12,4 % etämetsänomistaja etsii tietoa internetistä, kun vastaava luku tilalla asuvilla on vain 6,7 %. Myös sukulaisilta ja tuttavilta saatava metsätieto korostui etäomistajilla. Tilalla asuvat saavat puolestaan metsänhoitoyhdistyksestä enemmän tietoa kuin etämetsänomistajat. Tilanne onkin ymmärrettävä, sillä usein paikkakunnalla asuvan on helpompi hoitaa asioitaan metsänhoitoyhdistyksessä muilla asioilla käydessään ja seurata paikallislehti-ilmoittelua tapahtumista. Taulukossa 3 tulokset ovat esitettyinä metsänomistajaryhmittäin. Kyselyssä sai valita kaksi tärkeintä vaihtoehtoa.

Taulukko 3. Metsänomistajien tiedonsaantilähteet omistajaryhmittäin, kpl vastaajista

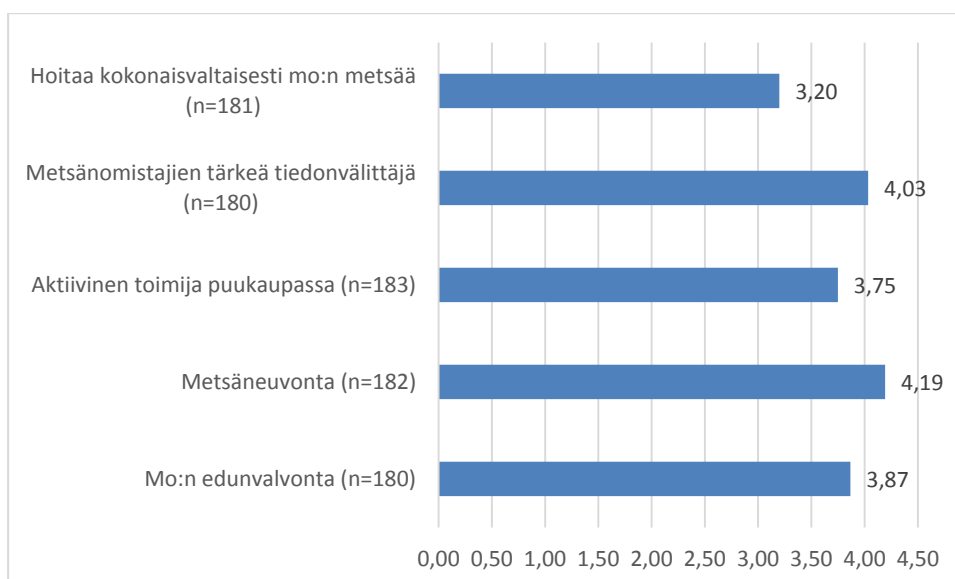
Mistä saatte tietoa metsän hoidollisista asioista?	Miehet n=231 kpl	Naiset n=115 kpl	Etäomist. n=193 kpl	Tilalla asuvat n=149 kpl
Kirjoista ja alan lehdistä	41,6 %	30,4 %	32,6 %	44,3 %
Internetistä	10,0 %	10,4 %	12,4 %	6,7 %
Koulutustilaisuuksista	4,8 %	5,2 %	6,7 %	2,7 %
Metsänhoitoyhdistyksestä	30,3 %	34,8 %	29,0 %	36,2 %
Metsäpalveluyrittäjältä	1,7 %	0,9 %	1,0 %	2,0 %
Metsäyhtiöltä	6,1 %	1,7 %	5,2 %	3,4 %
Sukulaisilta/tuttavilta	4,3 %	15,7 %	10,9 %	4,7 %
Jostain muualta	1,3 %	0,9 %	2,1 %	0,0 %
Ei vastausta	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Metsäosaamistaan vastaajista piti hyvänä kolmasosa ja kohtaisena 53,8 %. Metsäosaamisensa *huonoksi* tai sitä *ei ollut ollenkaan* määritteli 12,0 % vastaajista Luottamushenkilöitten osaaminen poikkesi ”rivimetsänomistajista” huomattavasti. Luottamushenkilöistä hyväksi oman metsäosaamisensa määritteli 69,2 % ja kohtaiseksi 30,8 % vastaajista.

6.3 Metsänhoitoyhdistyksen palvelutarjonta

Metsänhoitoyhdistyksen tehtävät

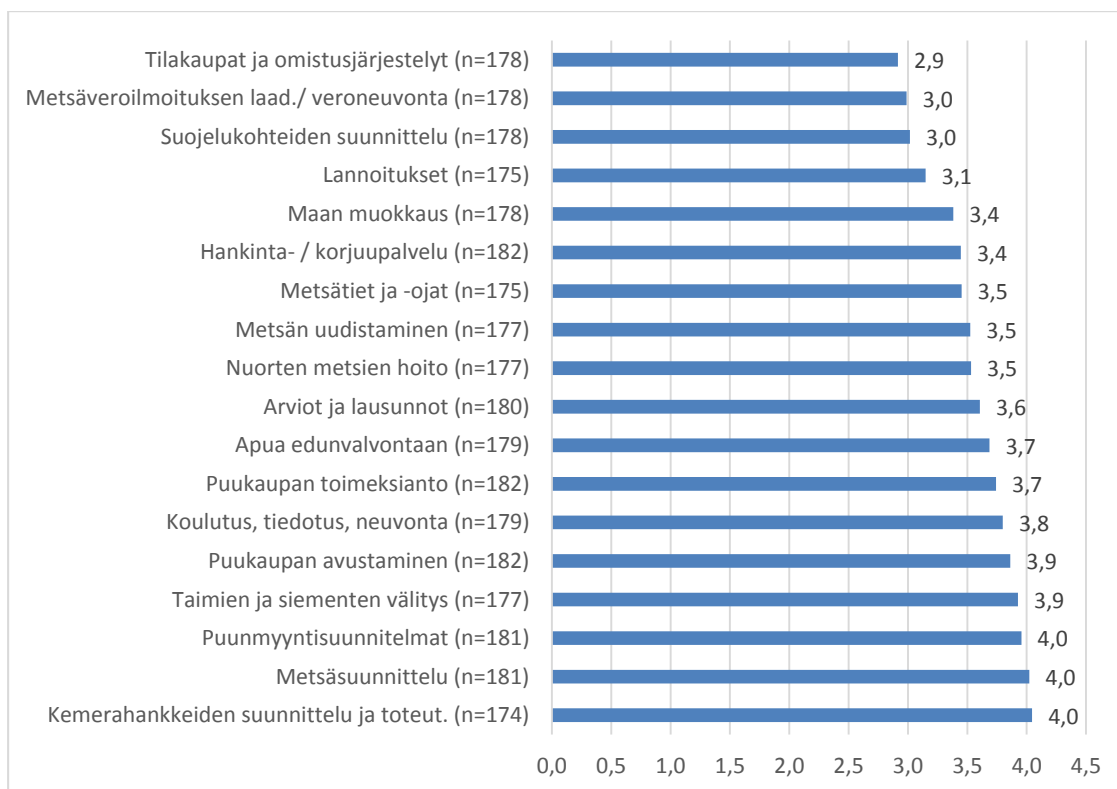
Metsänhoitoyhdistyksen tehtävien tärkeyttä kysyttiin viisiportaisella asteikolla, jossa ei lainkaan tärkeä sai arvon 1 ja erittäin tärkeä sai arvon 5. Tuloksista on laskettu vastausten määrällä painotettu keskiarvo. Metsänomistajille metsänhoitoyhdistyksen tärkeimmät tehtävät ovat antaa metsäneuvontaa (4,19) sekä olla tärkeä tiedonvälittäjä (4,03), kuten kuviosta 3 selviää. Vähiten tärkeää oli hoitaa kokonaisvaltaisesti metsää (3,20). Aktiivisen toimijan roolin puukaupassa sai arvosanana 3,75 ja edunvalvonnan merkitys 3,87. Tuloksia voi tarkastella kuviosta 4. Tuloksista voidaan päätellä, että metsänomistajat haluavat itse hoitaa metsänsä, mutta neuvoja hoitoon otetaan kuitenkin mielellään vastaan.

Kuvio 4. Metsänhoitoyhdistyksen tärkeimmät tehtävät asteikolla 1-5.

Luottamushenkilöiden vastauksissa painotettu keskiarvo oli parempi jokaisessa kysymyksessä verrattuna ”rivimetsänomistajiin”. Luottamushenkilöiden vastauksissa korostui edunvalvonta, joka oli heidän mielestään metsänhoitoyhdistyksen tehtävistä tärkein, arvosanalla 4,68.

Kyselyssä tiedusteltiin myös metsänhoitoyhdistyksen tarjoamien palvelujen tärkeyttä asteikolla 1 -5. Vähiten tärkein palvelu sai arvon 1, tärkein arvon 5. Tutkimuksessa kysyttiin 18 palvelun tärkeyttä. Tulokset on laskettu vastausten määrällä painotettuna keskiarvona. Tuloksissa ei ollut merkittävää eroa rivimetsänomistajien ja luottamushenkilöitten välillä. Palveluista tärkeimpinä metsänomistajat pitivät Kemera-hankkeiden suunnittelua ja toteutusta, metsäsuunnittelua, puunmyyntisuunnittelua sekä taimien ja siementen välitystä, arvosanat vaihtelivat välillä 3,9–4,0. Vähemmän tärkeinä tehtävänä vastaajat pitivät suojelukohteiden suunnittelua, metsäveroilmoituksen laadintaa ja veroneuvontaa sekä tilakauppoja ja omistusjärjestelyjä, arvosanat 2,9–3,0. Tuloksia voi tarkastella tarkemmin kuviosta 5. Hyvin heikkoja osa-alueita kyselyssä ei ilmennyt, joten kaikki palvelut koetaan melko tarpeelliseksi.

Kuvio 5. Metsänhoitoyhdistyksen tarjoamien palvelujen tärkeys asteikolla 1-5

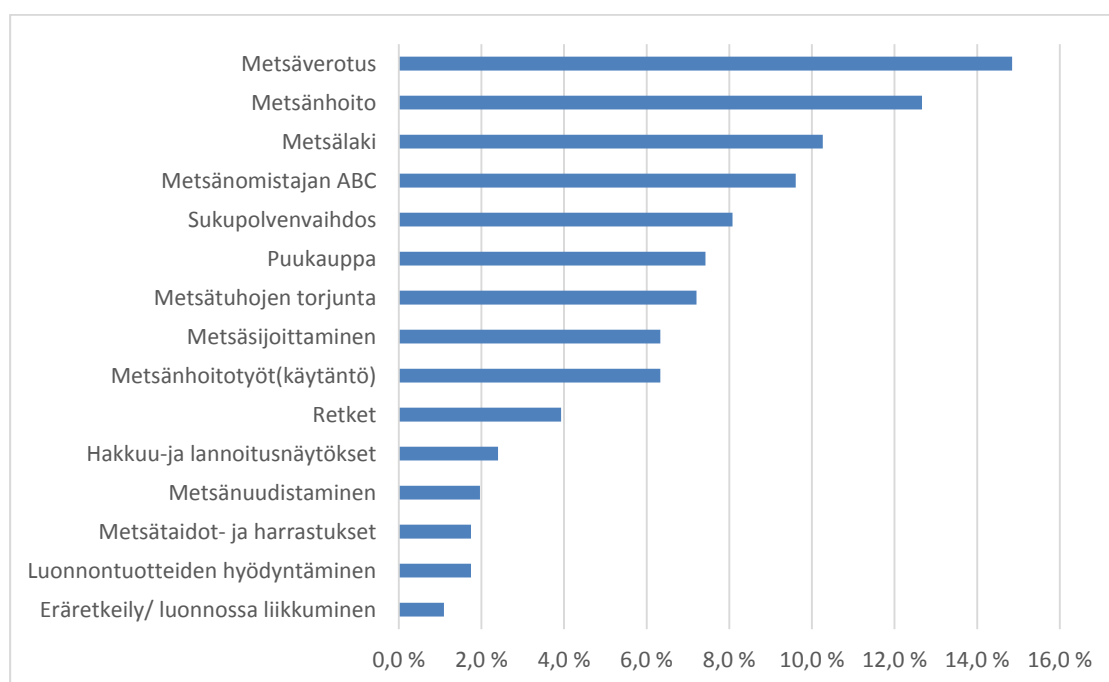
Suurimpana syynä siihen, että palveluja ei käytetty, vastaajat ilmoittivat, ettei palvelulle ole ollut tarvetta (30,2 %). Vastaajista 51,8 % oli jättänyt vastaamatta kysymyksen. Syy vastaamattomuuteen lienee se, ettei palveluja tarvita vuosittain tai ne ovat heikosti tunnettuja. Metsänhoitoyhdistykseltä saatavien palvelujen tunnettavuus on hyvä, koska vain 2,5 % vastaajista ilmoitti, ettei tiennyt mainittua palvelua olevan tarjolla. Myös palvelujen laatuun oltiin tyytyväisiä. 2,5 % vastaajista ei ollut tyytyväinen palvelun laatuun. Tyytymättömyyden palvelun hintaan ilmoitti 5,6 % vastaajista ja 6,5 % hankki palvelut muualta.

Kysyttäessä mitä palveluja metsänomistajat aikovat käyttää seuraavan kahden vuoden aikana tärkeimmäksi palveluksi nousivat puunmyyntisuunnitelmat metsänomistajien, että luottamushenkilöiden ryhmissä. Muita tarvittavia palveluita olivat Kemerahankkeiden suunnittelu ja toteutus, puukaupan toimeksianto sekä taimien ja siementen välitys. Koulutus, tiedotus ja neuvonta koettiin myös lähes yhtä tärkeäksi.

Palveluista koskevassa avoimessa kysymyksessä metsänomistajat nostivat esiin vielä aktiivisemman tiedotuksen kantohintojen kehittymisestä ja tulevaisuuden näkymistä. sekä metsänsuojeluun liittyvistä asioista. Koulutusmateriaalia toivottiin olevan saatavilla internetissä. Lisäksi oli toiveita tulevien hakkuiden tiedottamisesta rajanaapurille, järkevistä tilusjärjestelyistä, energiapuun käytön tehostamisesta sekä apteerauksen tulosten tulkinnasta. Mielenkiintoisin ja kehittämisen arvoinen toivomus on metsävuokituksen kilpailuttaminen jäsenille.

Koulutustarpeet

Koulutustarpeista kysyttäessä vastaajat saivat mainita kolme tärkeintä annetuista vastausvaihtoehtoista. Vastauksia tuli 458 kappaletta. Vastausten jakautuminen selviää kuvioista 6.

Kuvio 6. Metsänomistajien toiveet koulutustarpeista (N=458)

Tärkeimmäksi asiaksi nousi metsäverotusta koskeva koulutus. Muita tärkeitä koulutuksen aiheita ovat metsänhoito, metsälaki, metsänomistajan peruskurssi sekä sukupolvenvaihdos. Tulokset ovat samansuuntaisia Lindroosin (2005, 17) tutkimuksen kanssa, jossa myös verokoulutus ja sukupolvenvaihdos koettiin tärkeiksi. Metsän-

omistajien ikääntyminen näkyy vastaajien kiinnostuksessa sukupolvenvaihdosta käsittelevään koulutukseen.

Uudistunut metsälaki on herättänyt metsänomistajissa hämmennystä, joten tutkimuksessa esille noussut toivomus metsälakikoulutuksesta on ajankohtainen. Koska metsänkäsittelymahdollisuudet ovat muuttuneet, tarvitsevat metsänomistajat lisätietoa uusista vaihtoehdoista metsien käsittelyssä. Jatkuva tai eri-ikäisrakenteinen metsänkasvatus on vaikea ja huonosti ymmärrettävä asia, jos metsäalaa ei seuraa aktiivisesti. Metsänomistajat tarvitsevat tietoa menetelmän toteuttamisesta ja siitä, millaisissa metsissä se on käyttökelpoinen menetelmä. Jatkuvassa kasvatuksessa puuta on hakattava säännöllisesti ja tehtävä tilaa metsään uudelle puusukupolvelle pienaukkohakkuin tai harventamalla, niin että olemassa oleva alikasvos vahvistuu. Jos alikasvos ei saa tilaa ja valoa se heikkenee niiden puutteessa. Heikkolaatuisesta alikasvoksesta kasvaa heikkolaatuinen metsä, joka vähentää tulevaisuudessa metsän tuottoa.

Viime aikoina paljon esillä olleet myrskytuhot ovat herättäneet omalta osaltaan kiinnostusta metsätuhoista kertovaan koulutukseen. Ilmastonmuutos ja sen mukana mahdollisesti kasvavat hyönteistuhot lisäävät metsien terveysriskejä. Metsätuhojen torjunta on tulevaisuuden uhka ja koulutuksen saaminen koetaan tärkeäksi.

Eri metsänomistajaryhmillä koulutustarpeet vaihtelivat. Sekä miesten että naisten ryhmässä tärkeimmäksi nousi metsäverotuksesta saatava koulutus. Raivaussahakursit ja muut käytännön metsänhoitotyöt nousivat toiselle sijalle. Koulutustarpeet käytännön metsänhoitotöistä korostuivat kuitenkin enemmän tilalla asuvilla metsänomistajilla. Lakimuutokset ja metsäsijoittaminen kiinnostivat miehiä selvästi enemmän kuin naisia. Tuloksia voi tarkastella taulukosta 4.

Taulukko 4. Metsänomistajien tärkeimmät koulutustarpeet omistajaryhmittäin (n=460)

Mitä koulutusta toivoisitte metsänhoitoyhdistyksen järjestävän?	Miehet n=122	Naiset n=62	Etäomist. N=101	Tilalla asuvat n=81
Raivaussahakurssi ja muut käytännön työt	12,7 %	25,9 %	6,5 %	19,8 %
Metsäverotus	38,2 %	32,8 %	17,5 %	24,4 %
Metsänomistajan ABC	10,9 %	19,0 %	11,4 %	16,8 %
Metsänistutus- / kylvökurssi	2,7 %	3,4 %	2,4 %	3,0 %
Metsälaki, muut lakimuutokset	11,8 %	3,4 %	11,8 %	9,1 %
Metsänhoito	8,2 %	5,2 %	11,8 %	12,2 %
Puukauppa	1,8 %	0,0 %	6,5 %	1,5 %
Metsäsijoittaminen, metsäomaisuuden hoito	3,6 %	1,7 %	6,5 %	3,0 %
Sukupolven vaihdos	1,8 %	1,7 %	8,1 %	1,5 %
Metsätaidot ja -harrastukset	0,9 %	0,0 %	1,6 %	0,0 %
Metsätuhojen torjunta	2,7 %	0,0 %	8,9 %	1,5 %
Hakkuu- ja lannoitusnäytökset	1,8 %	1,7 %	0,4 %	4,6 %
Eräretkeily/ luonnossa liikkuminen	0,9 %	0,0 %	1,6 %	0,0 %
Retket	0,9 %	3,4 %	2,8 %	1,5 %
Luonnontuotteiden hyödyntäminen / keräilytuotteet	0,9 %	1,7 %	2,0 %	1,0 %
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

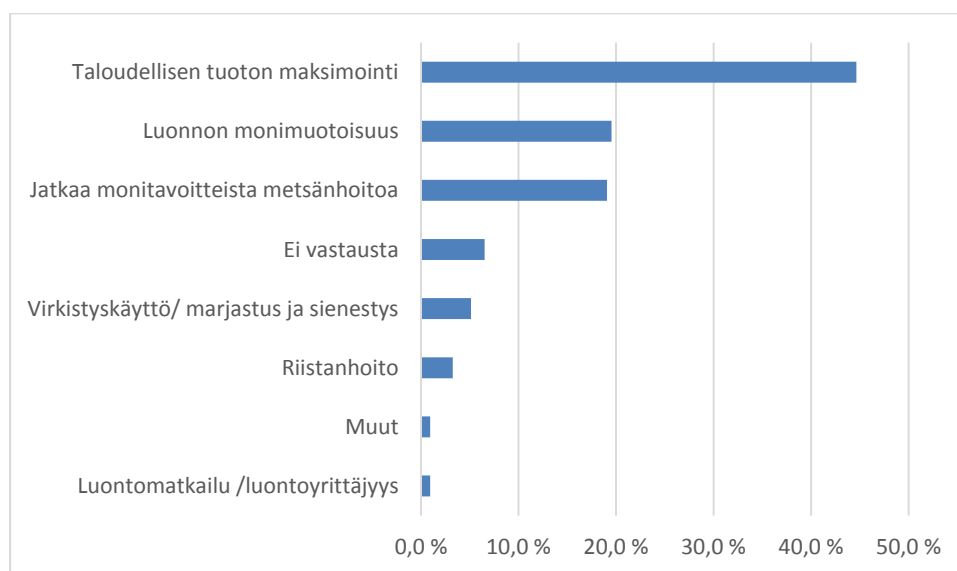
Koulutusajankohtaa koskevat toiveet vaihtelivat vastaajien iän ja ammattiaseman mukaan. Etämetsänomistajille sopivimmat ajankohdat koulutukseen olivat viikonloppuisin ja loma-aikaan. Tilalla asuvilla ja yli 60 -vuotiaiden ikäryhmässä puolestaan arkena iltapäivisin ja iltaisin järjestettävät koulutukset olivat toivotuimpia. Työikäiset metsänomistajat toivoivat koulutuksia erityisesti viikonloppuisin. 60,3 % naisista toivoi naisille omaa koulutuspäivää. Naisten omassa koulutuspäivässä kynnys kysyä metsäasioista on matalampi. Metsäkysymykset helposti koetaan ”miesten asioiksi”.

6.4 Metsänhoidon tarpeet tulevaisuudessa

Tutkimuksessa kartoitettiin myös metsänomistajien tulevaisuuden metsänhoitoa ja käyttöä sekä niihin tarvittavia palveluja. Vastaajista 43,7 % ilmoitti hoitavansa metsät itse metsänhoitoyhdistyksen tuella ja 38,1 % halusi hoitaa itse tai perheen kanssa yhdessä. 7,4 % vastaajista halusi, että metsänhoitoyhdistys hoitaa metsät kokonais-

valtaisesti. Metsäpalveluyrittäjät ja metsäyhtiöt saivat molemmat 3,3 % kannatuksen. Vajaa prosentti vastanneista ilmoitti, ettei metsiä hoideta. Tuloksia tarkasteltaessa on syytä olettaa, että varsinkin metsäyhtiöiden osuus tuloksessa saattaa olla sen vuoksi pieni, että vastaajat ovat sitoutuneimpia metsänhoitoyhdistykseen ja sen tarjoamiin palveluihin kuin metsänomistajat keskimäärin.

Tutkimuksessa haluttiin tietoa myös siitä, mihin suuntaan metsänomistajat haluavat painottaa metsiensä hoitoa ja käyttöä. Uusi metsälaki antaa laajemmat mahdollisuudet toteuttaa myös tavanomaisesta puuntuotannosta poikkeavia painotuksia. Monet vastaajista olivat valinneet useamman vastausvaihtoehdon, mutta niistä on tutkimuksessa huomioitu vastausjärjestyksessä vain kaksi. Kuten kuviosta 7 on havaittavissa, puun myyntitulot ja taloudellisen tuloksen maksimointi ovat edelleen metsänomistajille tärkeitä. Vastaajista 44,7 % ilmoitti sen tärkeimmäksi. Monitavoitteisella metsänhoidolla tarkoitetaan, että puuntuotannon lisäksi metsällä on myös muita arvoja kuten metsäluonto ja -maisema, metsien virkistyskäyttö mm. riista, marjat, sienet ja muut keräilytuotteet.

Kuvio 7. Metsien hoidon painotus tulevaisuudessa (n=215).

Tutkimukseen vastanneista suurin osa oli keskimääräistä suurempien tilojen omistajia. Metsien taloudellisen tuloksen maksimointi korostuu myös sen vuoksi, että hakuumahdollisuuksia suuremmilla tiloilla on useammin pienempiin tiloihin verrattuna. Luonnon monimuotoisuutta ja monitavoitteista metsänhoidon jatkamista kannatti lähes viidesosa vastaajista.

Kun tuloksia tarkastellaan tilakoon mukaan (liite 5), luonnon monimuotoisuutta painotti 4-20 hehtaarin omistajista 32,4 %, yli 100 ha omistavien vastaava luku oli 9,9 %. Vastaavasti yli 100 ha omistavilla taloudellisen tuoton maksimointi oli tärkeää 59,2 %:lle. Ikäryhmässä 18–40 vuotta taloudellisen tuoton maksimointi oli tärkein 64,7 %:lle vastaajista. Tulos on samansuuntainen Hännisen ym.(2010) tutkimuksen kanssa, jossa aktiivisemmat metsänmyyjät löytyivät alle 44 -vuotiaiden ikäryhmästä.

Tarkasteltaessa tuloksia sukupuolen perusteella, taloudellinen tuotto nousee tärkeimmäksi painopisteeksi molemmissa sukupuoliryhmissä. Monitavoitteinen metsänhoito on kuitenkin naisille hieman tärkeämpää kuin miehille. Luonnon monimuotoisuudella on myös tärkeä merkitys lähes viidesosalle vastaajista kummassakin ryhmässä. Taulukossa 5 on esitetty metsien hoidon painotus omistajaryhmittäin.

Taulukko 5. Metsien hoidon painotus tulevaisuudessa vastaajaryhmittäin.

Metsien hoidon painotus	Miehet n=122 %	Naiset n=62 %	Etäomist. n=101 %	Tilalla asuvat n=81 %
Riistanhoito	4,3 %	1,4 %	2,7 %	4,1 %
Luonnon monimuotoisuus	23,6 %	12,9 %	17,0 %	21,6 %
Virkistyskäyttö / marjastus ja sienestys	5,0 %	5,7 %	4,5 %	5,2 %
Taloudellisen tuoton maksimointi	48,6 %	40,0 %	47,3 %	41,2 %
Luontomatkailu /luontoyrittäjyys	1,4 %	0,0 %	0,0 %	2,1 %
Monitavoitteinen metsänhoito	16,4 %	25,7 %	19,6 %	19,6 %
Muut	0,7 %	1,4 %	1,8 %	0,0 %
Ei vastasusta	0,0 %	12,9 %	7,1 %	6,2 %
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Kyselyssä tiedusteltiin metsänomistajien kiinnostusta hankkia metsänhoitoyhdistykseltä metsänviljelyn kokonaispalvelu, joka sisältäisi muokkauksen, taimet, istutuksen sekä taimikon varhaishoidon. 43,5 % vastaajista ilmoitti, ettei palveluun ole tarvetta. 33,2 % vastaajista oli asiasta varovaisen kiinnostunut ja 1,6 % erittäin kiinnostunut. Eniten kiinnostuneita löytyi suurimpien tilojen (yli 100 ha) omistajista. Tulokset omistajaryhmittäin löytyvät liitteestä 6.

Metsien kokonaisvaltaisen hoidon siirtämistä palvelusopimuksella metsänhoitoyhdistykselle kartoitettiin seuraavassa kysymyksessä. Vastaajista 55,7 % halusi hoitaa metsät itsenäisesti metsäneuvojan tuella ja 25,7 % halusi hankkia palvelut työläji kerrallaan. 12,6 % vastaajista on kiinnostunut siirtämään metsien hoidon metsänhoitoyhdistykselle. Naiset ja etämetsänomistajat ovat kiinnostuneempia siirtämään metsänhoidon metsänhoitoyhdistykselle. Metsäyrityksille hoidon on siirtänyt jo 1,1 % vastaajista. Tuloksia on taulukossa 6.

Taulukko 6. Metsänomistajien kiinnostus palvelusopimukseen omistajaryhmittäin

Kiinnostus palvelusopimukseen (kokonaisvaltainen hoito)	Miehet	Naiset	Tilalla asuvat	Etäomist.
Ei, haluan hoitaa metsät itsenäisesti metsäneuvojan tuella	61,5 %	44,3 %	61,7 %	52,0 %
Kyllä, olen kiinnostunut siirtämään metsien hoidon mhy:lle	9,8 %	18,0 %	9,9 %	15,0 %
Olen ulkoistanut metsien hoidon muulle yrittäjälle/yhtiölle	0,8 %	1,6 %	0,0 %	2,0 %
En ole kiinnostunut, mutta haluan hankkia palvelut työ kerrallaan	23,8 %	29,5 %	27,2 %	24,0 %
Muut	2,5 %	4,9 %	1,2 %	3,0 %
Ei vastausta	1,6 %	1,6 %	0,0 %	4,0 %
Kaikki vastaukset yht.	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Suurinta kiinnostusta kokonaisvaltaiseen metsienhoitoon löytyi ikäryhmistä 18–40 sekä 41–60 vuotta (liite 7). Nuoremmissa ikäryhmissä metsänomistajat ovat suurelta osin palkansaajia, joilla ei ole aikaa tai taitoa metsänhoitoon ja lisäksi he ovat saattavat kokea ostopalvelut luontevampana palveluna kuin vanhin ikäryhmä, mikä selittää

ryhmän kiinnostusta kokonaisvaltaiseen metsänhoidonpalveluun. Valtuutettujen vastaukset poikkesivat edellisistä huomattavasti. 88,5 % valtuutetuista haluaa hoitaa metsänsä itsenäisesti metsäneuvojan tuella.

Kyselyssä kartoitettiin myös sitä, miten metsänhoitoyhdistyksen asiakkaat toivoisivat heihin pidettävän yhteyttä sekä mielipidettä sähköisten palvelujen käytöstä. Sähköpostiviesti vuosittaisista hoitotarpeista sai kannatusta 21,3 % vastaajista. Seuraavaksi tärkeimpiä olivat sähköpostiin tulevat tarjoukset, sähköpostiviestit tulevista kouluksista sekä se, että metsänomistajat seuraavat itse aktiivisesti metsänhoitoyhdistyksen nettisivuja.

Yhteydenpito metsänomistajiin puhelimella ja henkilökohtaisilla tapaamisilla sai ylivoimaisesti suurimman kannatuksen, 61,9 %. Yhteydenpidon sähköpostilla halusi hoituvan 29,7 % vastaajista. Tekstiviestit ja viestittely sähköisen metsäsuunnitelman kautta saivat molemmat noin 3 % kannatuksen.

6.5 Metsänhoitoyhdistys- ja metsälain muutokset

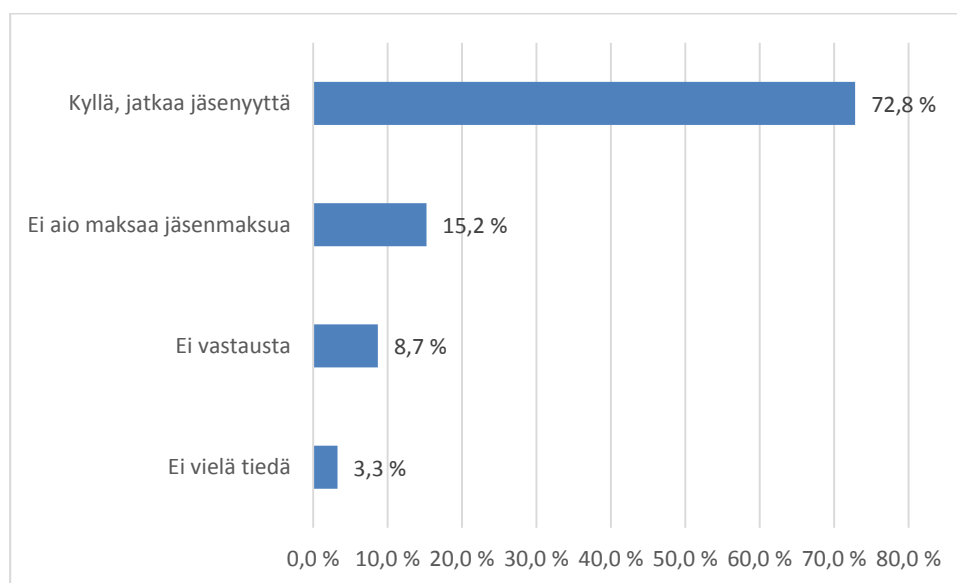
Kyselyssä tiedusteltiin metsänomistajien tietämystä metsälain ja metsänhoitoyhdistyslain muutoksesta. 50,0 % vastaajista ei ollut tietoinen lakien muutoksesta metsänhoitoon, 45,1 % ilmoitti tietävänsä lakimuutosten vaikutuksesta ja 1,6 %:a vastaajista asia ei kiinnostanut ollenkaan. 3,3 % vastaajista ei vastannut kysymykseen. Kysymysasettelussa oli heikkoutta ja se on saattanut nostaa asiasta tietämättömien ja kysymykseen vastaamattomien määrää.

Metsänomistajilta tiedusteltiin myös aikovatko he muuttaa metsiensä hoitokäytäntöjä metsälain uudistamisen myötä. 79,3 % vastaajista jatkaa tutkimuksen mukaan metsienhoitoa entiseen tapaan ja 14,7 % ilmoitti aloittavansa metsien jatkuvan kasvatuksen. 6,0 % vastaajista ei osannut vastata kysymykseen. Tuloksissa oli havaittavissa ristiriitaisuutta edellisen kysymyksen kanssa metsänhoidon muutoksia koskien. Epätietoiset vastaajat jatkavat mitä todennäköisemmin metsien hoitoa entiseen tapaan. Jos metsänomistajat eivät tiedä lakimuutosten vaikutuksia, heidän on vaikea ymmärtää uusia metsänkäsittelymahdollisuuksia. Hoitokäytäntöjen muuttamisessa

naiset olivat miehiä hieman uudistusmielisempiä. Naisista 19,4 % ilmoitti muuttavansa hoitokäytäntöjä, kun miehillä vastaava luku oli 12,4 %. Kaikki miehet olivat vastanneet kysymykseen kun puolestaan naisissa kysymykseen oli jättänyt vastaamatta 8,1 %. Sukupuolten välisistä vastauksista voi tulkita naisten pehmeämmät arvot ja kiinnostuksen monimuotoisempaan metsänhoitoon. Tuloksia omistajaryhmittäin voi tarkastella liitteestä 8.

Luottamushenkilöistä 88,5 % tiesi lakimuutosten vaikutuksesta metsien hoitoon ja 11,5 % ilmoitti, etteivät tiedä miten muutokset vaikuttavat. Tuloksessa oli yllättävää, että kymmenesosa luottamushenkilöistä ei tiennyt muutosten vaikutuksesta. Luottamushenkilöiden olettaisi seuraavan metsäalan ja -lakien muutoksia aktiivisesti.

Kysyttäessä metsänomistajilta kiinnostusta metsänhoitoyhdistyksen jäsenyyteen ja halukkuuteen maksaa vapaaehtoista jäsenmaksua metsänhoitoyhdistykselle 72,8 % ilmoitti jatkavansa jäsenenä ja 15,2 % ei aio maksaa jäsenmaksua. Vaikka kyselyssä ei kysytty vaihtoehtoa ”en vielä tiedä”, oli muutama vastaaja kirjoittanut sen vastauslomakkeeseen. 8,7 % vastaajista ei vastannut kysymykseen mitään. Vastauksia voi tarkastella kuviosta 8.

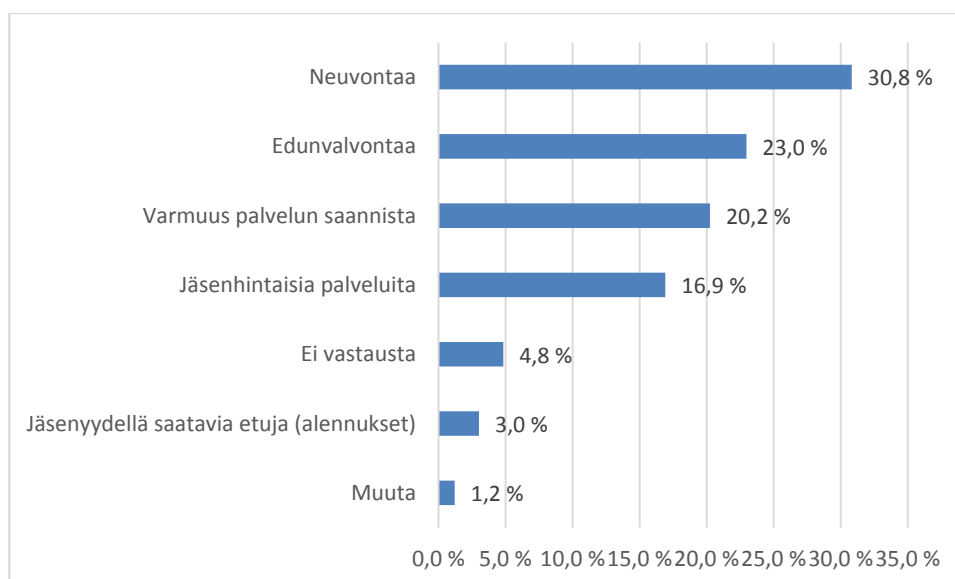

Kuvio 8. Metsänomistajien halukkuus maksaa vapaaehtoista jäsenmaksua (n=184).

Metsänomistajat, joilla asiasta ei ollut mielipidettä, voitaneen katsoa passiivisiksi metsänomistajiksi. He eivät ole seuranneet aktiivisesti metsänhoitoyhdistyslain muutosta, eivätkä siten olleet tietoisia siitä, että jäsenyys ja jäsenmaksu muuttuvat vapaaehtoisiksi. Osalla metsänomistajilla jäsenyyden ratkaisee jäsenmaksun suuruus. Luottamushenkilöistä 96,2 % jatkaa jäsenenä. Metsänomistajaryhmittäistä halukkuutta maksaa jäsenmaksua voi tarkastella liitteestä 9.

Metsänomistajat saivat myös kertoa mielipiteensä vapaaehtoisen jäsenmaksun määräytymisperusteista. 51,1 % vastaajista toivoi maksun perustuvan pinta-alaan. Pinta-alaan perustuvaa, esimerkiksi kolmiportaista asteikkoa toivoi 27,2 % vastaajista. Kolmiportaisessa mallissa maksut nousisivat portaittain metsäpinta-alan kasvaessa. Kaikille samaa jäsenmaksua toivoi 10,9 % vastaajista. Kantaansa jäsenmaksuun ei osannut kertoa 10,9 % vastaajista. Toiveet jäsenmaksun suuruudesta vaihtelivat välillä 20–120 euroa vuodessa. Vastauksissa esitettiin myös, että varsinaista jäsenmaksua ei ole, vaan se kerättäisiin palvelujen hinnoissa. Luottamushenkilöitten toiveet maksuperusteista noudattivat samaa linjaa sillä poikkeuksella, että kaikille saman suuruinen maksu ei saanut kannatusta. Vastaajat toivoivat, että jäsenmaksussa ei saa olla perusmaksuja moneen kertaan esimerkiksi tapauksissa, että omistaa metsää itse, puolison kanssa yhdessä tai yhtymässä.

Kysyttäessä metsänomistajilta mitä etuja he toivovat jäsenmaksulla saavansa, tärkeimmäksi nousi neuvonta. Vastauksista se sai 31 % osuuden. Edunvalvonnan tärkeys sai 23 % osuuden ja 20 % halusi varmistua palvelujen saannista. Metsänomistajat saivat mainita kaksi tärkeimmäksi kokemaansa etua. Tarkemmat tiedot näkyvät kuvista 9.

Kuvio 9. Metsänomistajien toiveet jäsenmaksulla saatavista palveluista (n=331).

Ristiriitaisuutta oli vastauksissa, joissa ei haluttu jatkaa jäsenyyttä, mutta kuitenkin mainittiin asiat, joita jäsenmaksulla odotetaan saatavan. Luottamushenkilöillä korostui edunvalvonnan tärkeys, joka sai 35,3 % kannatuksen, toiseksi tärkein oli neuvonta 29,4 % osuudella. Pienmetsänomistajat kokivat jäsenmaksun turhaksi, kun palveluiden tarve oli satunnaista.

6.6 Metsänomistajien toiveet toiminnan kehittämiseen

Kyselyn lopussa sai vapaasti esittää toivomuksia yhdistyksen toiminnan kehittämiseen. 44,6 % kyselyyn vastanneista metsänomistajista antoi sanallista palautetta. Koska sana oli vapaa, toiveita ja kehitysideoita sai esittää useita. Metsänomistajat ovat varsin tyytyväisiä nykyisiin palveluihin, sillä eniten kannatusta saivat nykyisenkaltaiset palvelut. Kohtuuhintaiset palvelut ja metsänhoitoyhdistyksen aktiivisuus yhteydenottoihin ja kanssakäymiseen nousivat myös esiin. Yhteydenottoa toivottiin myös passiivisiin metsänomistajiin. Yhteydenpidontavat jakaantuivat henkilökohtaisesta yhteydenpidosta sähköiseen. Metsänhoitoyhdistyksen toivottiin näkyvän enemmän myös ulospäin.

Rämön & Toivasen tutkimuksessa (2007, 91) metsänomistajille tarkoitettujen palvelujen valintaan vaikuttavat ennen muuta palvelun helppous ja asiantuntevuus. Muita

laatutekijöitä metsänomistajien palvelemisessa ovat henkilökohtainen yhteydenpito, sekä nopea ja avoin asioista tiedottaminen. Henkilökohtaisen yhteydenpidon tarve viittaa metsänomistajien erilaisiin ongelmiin, joihin on vaikea löytää helppoja vastauksia muista tietolähteistä. Metsänomistajat arvostavat tietoa palvelujen saatavuudesta sekä niiden aktiivista tarjontaa.

Pienmetsänomistajat toivoivat tulevansa huomioon otetuiksi, vaikka heillä ei vuotuis- ta palvelun tarvetta olisikaan. He toivoivat tuottoa metsästä lyhyellä viljelykierrolla. Vastaajat olivat yleisesti tyytyväisiä saamiinsa palveluihin ja toivoivat palvelutarjonnan pysyvän ainakin nykyisellä tasolla. Tulevaisuuden näkymistä metsänomistajat olivat huolissaan siitä, pyrkiikö metsänhoitoyhdistys tuottamaan voittoa metsänomistajien kustannuksella. Tulevaisuudesta toivottiin, että metsänhoitoyhdistys edelleen pitäytyy metsänomistajan puolella. Metsänomistajissa huolta aiheutti metsänhoitoyhdistyksen muuttuminen liiaksi ”firmojen kaltaiseksi”. Metsänhoitoyhdistyksen tulee olla edelleenkin metsänomistajan tärkein neuvoja ja edunvalvoja. Myös metsänhoitoyhdistyksen kokoa kommentoitiin, ettei se ainakaan kasvaisi nykyisestä. Lönnstedin & Norlinin (2012, 88) mukaan muodostettaessa suurempia ja tehokkaampia yhdistyksiä riskinä on etäisyyden lisääntyminen yhdistyksen ja jäsenten välille.

Myös toimihenkilöiden pysyvyys toimialueella koettiin tärkeäksi. Alueella, missä toimihenkilöiden vaihtuvuus oli vilkasta, se koettiin ongelmaksi, sillä asiakkaiden ja alueen metsien tuntemus koettiin heikoksi. Toiveena oli myös hakkuutöiden ilmoittamisesta rajanaapurille.

Useissa vastauksissa sivuttiin palveluiden hintaa ja niiden säilymistä kilpailukykyisinä. Toiminnan säilyminen paikallistasolla koettiin tärkeäksi. Työllistävyydellä on suuri merkitys varsinkin harvaanasutulla seudulla. Sähköiseen metsäsuunnitelmaan toivottiin parannuksia sen suhteen, että sinne voisi lisätä itse toteutuneet työt. Nyt suunnitelmaa päivittävät neuvot silloin kun muussa työssä on hiljaisempia hetkiä.

Yksittäisiä kommentteja oli mm. tilaisuuksien järjestäminen myös muualla asuville, valistusta ja porkkanoita siihen, että metsistä saataisiin järkeviä tilakokonaisuuksia. Suurpetokannan kasvu herätti tunteita. Naismetsänomistajille tärkeää on suurpetokantojen säätely. Metsään olisi mukava mennä, jos ei tarvitse pelätä lisääntyntä suurpetojen määrää.

7 Tulosten tarkastelu ja johtopäätökset

Tutkimuksella saatiin haluttua tietoa metsänomistajien tavoitteista ja heidän palvelu- ja koulutustarpeistaan. Lisäksi saatiin tietoa vapaaehtoisen jäsenmaksun maksamishalukkuudesta sekä toiveita sillä saatavista palveluista. Tutkimuksessa oli useissa kohdin yhteneväisyyksiä valtakunnallisten tutkimustulosten kanssa. Mahdolliset poikkeukset huomioitiin analysoinnissa ja johtopäätöksissä. Kyselyn vastausprosentti 33,1 % antaa melko luotettavaa tietoa alueen metsänomistajien mielipiteistä muuttuvassa toimintaympäristössä. Saadulla palautteella on suuri merkitys siihen, mihin suuntaan metsänhoitoyhdistystä tulisi kehittää. Tutkimuksen tuloksia on käytetty markkinoinnin oikeassa kohdentamisessa tutkimuksen varhaisesta vaiheesta lähtien.

Metsänomistajille tärkein tavoite metsänomistamisessa olivat sieltä saatavat puunmyyntitulot. Seuraavaksi tärkeimmiksi nousivat tunnearvot ja metsäsijoituskohteena. Miehillä korostuivat metsänomistamiseen liittyvät tunnearvot ja naisilla maisema- ja monikäyttöarvot. Puolet metsänomistajista ei tiennyt lakimuutosten vaikutuksesta metsänhoitoon. Metsänomistajien mielestä on tärkeää säilyttää metsänhoitoyhdistys ainoana selkeästi metsänomistajan etua ajavana organisaationa, niin ettei taloudellisen tuloksen tavoittelun varjolla muututa liikaa suuria voittoja tavoittelevaksi ”firmaksi”.

Vastaajien määrässä korostuivat etämetsänomistajat sekä suurempien tilojen omistajat, 56,5 %:lla vastaajista oli omistuksessaan metsää yli 50 ha. Näin ollen vastaajat eivät täysin tasapuolisesti edusta metsänomistajia, joille kysely lähetettiin. Pienempien metsätilojen omistajat olivat tässä kyselyssä selvästi passiivisempia. Ilmiöön voi

olla useita syitä. Niitä voivat olla pienestä tilakoosta johtuva kiinnostuksen puute metsään, josta säännöllisiä metsätuloja ei ole tai muut kiireet, koska vastaajista palkansaajia oli huomattava osa.

Uusi metsänhoitoyhdistyslaki poistaa metsänhoitoyhdistysten aluerajat. Millä tavoin voidaan tavoittaa ja saada jäseniä myös nykyisen alueen ulkopuolelta ja millaiset resurssit siihen on? Mitä metsänhoitoyhdistys voisi tehdä paremmin kuin kilpailevat organisaatiot? Asioita kannattaa pohtia avoimin mielin.

Oli metsätila pieni tai suuri, siihen sisältyy omistajalleen yleensä suuria tunnearvoja. Koska tunnearvot ovat tärkeitä, metsätilasta on vaikea luopua, vaikka metsät olisivat hoitamattakin. Tunnesyihin perustuviin asioihin on vaikea vaikuttaa, joten metsätilojen sirpaloitumisen estäminen on hankalaa. Metsätilojen rakenteen parantamiseksi tarvitaan enemmän valtakunnantason päätöksiä. Yksitysmetsillä on keskeinen merkitys metsäteollisuuden puuhuollolle (Hänninen, Karppinen & Leppänen 2011,5) ja on tärkeää, että metsänomistajien mahdollisuudet tuottaa puuta ja muita metsästä saatavia hyödykkeitä ovat taloudellisesti kannattavia. Uusiutuvien raaka-aineiden kuten puun merkitys kasvaa tulevaisuudessa ja se on metsäalalle suuri mahdollisuus (Valtioneuvoston metsäpoliittinen selonteko 2050, 2014,21). Pitämällä metsät elinvoimaisina, tulevaisuuden haasteisiin on helpompi vastata mitä ne sitten ovatkaan.

Mitä tehdä metsänomistajille, jotka kokivat metsäosaamisensa huonoksi tai sitä ei ollut ollenkaan? Mahdollisimman monipuolisia koulutuksia tarjoamalla heihin saataisi saada yhteyden. Huolestuttavaa oli, että puolet vastaajista ei tiennyt lakimuu-
tosten vaikutuksesta metsien hoitoon, joten metsälain muutoksista ja jatkuvasta kasvatukselta kertovalle koulutukselle olisi ainakin tarvetta. Siitä huolimatta, että retket eivät saaneet suurta kannatusta kysyttäessä koulutustarpeita, voisi pohtia metsäretkiä tai metsäkavelyjä lähimetsiin. Retkillä voitaisiin yhdessä keskustelemalla herättää metsänomistajien kiinnostusta esimerkiksi ajourien leveyteen, puustovaurioihin ja muihin harvennushakkuissa esiin tuleviin ongelmiin. Samalla voitaisiin kertoa yksinkertaisia perusasioita siitä, mistä tietää ryhtyä suunnittelemaan kasvatushakkuita.

Kyselyssä nousi esiin toive, että metsänhoitoyhdistyksen näkyminen ulospäin on tärkeää. Asia korostuu entisestään, koska kilpailu metsäomistajista kiristyy ja jokaisen toimijan on löydettävä paikkansa uusiutuneella kilpailuareenalla. Näkyvyyttä voisi parantaa vaikka nuorille stipendien jakona. Nuorten kiinnostuksen herättäminen metsäasioihin palvelisi myös tulevaisuuden työntekijöiden löytymistä.

Eri tutkimuksissa on havaittu, etteivät metsänomistajat ole oma-aloitteisesti, eivätkä metsäpolitiikan keinoilla aktivoituneet metsien käyttöön ja hoitoon toivotulla tavalla (Hujala, Kurttila, Korhonen, Hänninen & Pykäläinen, 2010). Koska metsänhoitoyhdistykset ovat metsänomistajien yhteenliittymiä, niin metsänhoitoyhdistyksillä on käyttämätön voimavara: vertaisoppiminen. Vertaisoppiminen on metsänomistajien vastavuoroista kokemusten vaihtoa, mihin kuluu aktiivinen osallistuminen, sitoutuminen ja keskustelu. Metsänhoitoyhdistysten palveluja käyttävät pitäisi saada mukaan yhteisiin tapahtumiin ja luoda yhdessä tekemisen meininkiä mottona ”Tämä on metsänomistajien oma yhdistys, metsänomistajien parhaaksi ja teemme tämän yhdessä.”

Kyselyssä nousi esiin tarve, että tulevista hakkuista ilmoitettaisiin rajanaapurille. Asian voisi kääntää niin, että hakkuista suunniteltaisiin alueittain ja niistä kerrotaisiin järjestelmällisesti samalla alueella metsää omistaville. Se vähentäisi koneiden sekä puiden kuljetuskustannuksia. Samalla hakkuiden keskittäminen saattaisi tuoda myös metsänomistajille muutaman ylimääräisen euron. Asia vaatisi kuitenkin neuvojilta ylimääräistä aktiivisuutta ja tilanteiden hahmotusta.

Tutkimuksessa nousi esiin metsävakuutuksen kilpailuttaminen jäsenten puolesta. Tämä on uusi ja mielenkiintoinen asia, joka vaatii lisäselvitystä. Kilpailuttaminen saattaisi toimia markkinavalttina kiristyvässä kilpailuasetelmassa, jopa enemmän kuin jäsenten saamat valtakunnalliset alennukset vakuutusmaksuista. Ilmastonmuutos aiheuttanee tulevaisuudessa enemmän myrsky- ja hyönteistuhon ongelmia, jotka huolettavat metsänomistajia. Palvelulle löytyisi varmasti kiinnostusta tulevaisuudessa.

Pienmetsänomistajat kokivat metsänhoitomaksun turhaksi, koska saattaa mennä useita vuosia, että palveluja ei tarvita. He toivovat myös tulevansa kuulluksi ja kai-

paavat palveluja myös heille. Pienmetsänomistajille voisi tarjota koulutusta lyhyen kiertoajan metsänhoidosta, jotta tuloja metsästä saisi useammin. Jos metsästä saisi muitakin kun puunmyyntituloja, jäsenmaksun maksamisen kynnyksen saattaisi alentua.

Nousevana nykytrendinä ovat jo luonnosta saatavat keräilytuotteet. Keräilytuotteita ovat sienten ja marjojen lisäksi esimerkiksi pihka, mahla, jäkälät, juuret sekä erilaiset villiyrtilit kuten horsmat, koivun-, mustikan ja vadelmanlehdet. Vaikka keräilytuotteita ei ole vielä tuotteistettu riittävästi, niistä saattaisi olla virkistys- ja hyötyliikunnan lisäksi taloudellista tuloa pienmetsänomistajille, joille puunmyyntitulot eivät ole vuositaitaisia. Järjestämällä asiaan liittyviä tapahtumia tai koulutusta, saatettaisiin metsään saada nekin metsänomistajat, joita ei puunmyynti suoranaisesti kiinnosta. Koulutusta voitaisiin kohdentaa erityisesti pienten (4-20 ha) metsätilojen omistajille sekä naismetsänomistajille, joille voisi järjestää oman keräilytuotepäivän. Vaikka toiminta ei lisää sen hetkisiä puunmyyntituloja, se lisäisi yleistä tuntemusta muista metsästä saatavista hyödykkeistä. Keräilyretkillä voisi tuoda esiin myös metsänhoidollisia näkökohtia, joilla parannettaisiin keräilytuotteiden esiintymistä.

Valtioneuvoston metsäpoliittisessa selonteossa 2050 (2014,10) mainitaan, että taloudellinen kasvu ja alan kilpailukykyyn ylläpito edellyttävät uusia asiakaslähtöisiä tuotteita ja palveluita osana metsä-, puutuote-, energia- ja kemianteollisuuden kehittymistä. Mahdollisuuksia on lähiruoan, kosmetiikan ja lääkkeiden tuotannon parissa. Tulevaisuudessa metsäala käsitteenä muuttuu ja laajenee. Metsäala tuottaa tulevaisuudessakin yhteiskunnalle sen tarvitsemia tuotteita ja palveluita kulloisenkin kysynnän mukaan (Mts. 21).

Muita pohtimisen arvoisia asioita voisivat olla tulevaisuudessa selkeästi eri metsänomistajaryhmille omat sähköpostilistansa sen mukaan, mitä asioita kukin haluaa omissa metsätaloudessaan painottaa. Tarkennettujen listojen luomiseksi tarvitaan vielä lisätietoa metsänomistajien tavoitteista.

Useissa yhteyksissä tuli ilmi metsänomistajien kiinnostus palveluiden hintaan. Kysyttäessä miksi palveluja ei käytetty, ilmoitti vastaajista 5,6 % olevansa tyytymätön pal-

velun hintaan. Lisäkysymys olisi ollut paikallaan siitä, kuinka moni on todellakin pyytänyt hintatarjouksia palveluista, ja millä perusteella palvelu koettiin kalliiksi? Millainen on metsänomistajien todellinen tiedon taso palveluiden hinnasta. Jos metsänomistaja on tehnyt metsänhoitotöitä itse, eikä ole tarvinnut ostopalveluita, niin varmasti kaikki maksut ulkopuoliselle tuntuvat kalliilta.

Koska asiakaspalvelu on herkkä aihealue, tulisi sen olla hyvin joustavaa. Asiakas voisi tarpeen vaatiessa valita oman neuvojan omien tarpeidensa mukaan. Luottamuksen säilyminen asiakkaaseen on tärkeää. Koska metsänomistajakunta naisistuu, joillekin saattaisi olla helpompi keskustella samaa sukupuolta olevan neuvojan kanssa. Metsänhoitoyhdistyksen sijoittuminen uuteen ”pelikenttään”, varsinkin suhteessa kilpailuviin yrityksiin, vaatii uutta asennoitumista myös asiakkaiden palvelemiseen. Siinä vaaditaan kaikilta toiminnassa mukana olevilta, toimihenkilöiltä sekä myös luottamushenkilöiltä, enemmän yrittäjämäistä otetta asioihin sekä itsensä likoon laittamista ajasta ja paikasta riippumatta.

Luottamushenkilöistä 68,4 % vastasi kyselyyn. Vastausprosentin olisi olettanut olevan suurempi. Luottamushenkilöiltä olisi odottanut enemmän aktiivisuutta kyselyyn vastaamisessa sekä uusia ajatuksia toiminnan kehittämiseen. Luottamushenkilöiden kehitysideat jäivät melko vaisuiksi. Tutkimustuloksista oli luettavissa, etteivät kaikki luottamushenkilöt ole sitoutuneet täysin metsänhoitoyhdistyksen toimintaan. Luottamushenkilöiden roolia tapahtumissa voisi lisätä ja he voisivat osoittaa omaa sitoutumistaan aktiivisella toiminnalla. Samalla toiminta antaisi positiivisen signaalin metsänomistajien omasta yhdistyksestä. Luottamushenkilöiltä vaaditaan kokouksissa käynnin lisäksi metsäasioiden yleistä seuraamista ja asiakokonaisuuksien hallintaa. Koska elämme globaalissa taloudessa, maailmantalouden muutokset vaikuttavat suuresti määrin myös metsiemme hoitoon ja käyttöön sekä metsäpolitiikkaan.

Metsänomistajat toivoivat lisää metsänhoitoyhdistyksen näkymistä. Näkyvyys on tärkeää metsänhoitoyhdistyksen menestymiselle. Kysymys on olemassa olosta kilpailun kiristyessä metsänomistajista. Metsänhoitoyhdistyksen tuleekin olla mukana erilaisissa tapahtumissa ja siellä missä kansa liikkuu. Metsänomistajia saadaan mukaan

motivoimalla heitä tiedolla. Naisia on saatu kiinnostumaan, kun he ovat saaneet tietoa. Yhdistyksen vahvuus nyt ja tulevaisuudessa on olla puolueellinen toimija metsänomistajan parhaaksi.

8 Pohdinta

Työn edetessä varmistui, että metsänomistajien tulisi olla hyvin perillä toimintaympäristössä tapahtuvista muutoksista. Pienellä ajanjaksolla on tapahtunut paljon muutoksia, jotka pitäisi pystyä huomioimaan metsien hoidossa. Uusi metsälaki antaa metsänomistajille vapauden lisäksi enemmän myös vastuuta. Metsänomistajien pitäisi pystyä luomaan vahva oma näkemys siitä, miten metsiä käsitellään. Jos omaa näkemystä ei ole, metsänomistajaa saatetaan vielä kuin pässiä narussa siihen suuntaan, kenelle on antanut luvan metsässään toimia. Tällöin metsäneuvojen ammattitaito sekä rooli neuvonnassa korostuvat.

Osassa kysymyksistä oli epätarkkuutta ja ne olisi voinut muotoilla paremmin. Se olisi helpottanut kysymyksiin vastaamista ja vastaamatta jättämisistä olisi saattanut eräissä kysymyksissä tulla vähemmän. Luottamushenkilöiden ja rivimetsänomistajien kyselyt olisi voinut yhdistää samalle lomakkeelle lisäämällä kyselylomakkeeseen kohdan onko luottamushenkilö vai ei. Samalla se olisi helpottanut tulosten laskentaa ja tulkitusta. Omistussuhdetta tilaan sekä arvonlisäverollisuutta ei kysytty. Asioita kysymällä olisi kysymyksiä voinut ristiintaulukoida tarkemmin. Kysymyslomakkeen kysymys 28 metsälain ja metsänhoitoyhdistyslain muutoksista osoittautui heikosti laadituksi ja sitä kautta myös vaikeasti ymmärrettäväksi. Kysymysten asettelu oli melko onnistunut, koska sanallisia vastauksia tuli vähän aineistoon suhteutettuna. Kysymyksiä olisi voinut testata hieman enemmän henkilöillä, joilla ei metsäalan tuntemusta ole.

Lisätutkimuksen aiheena voisi olla tarkempi analyysi metsänomistajien tavoitteista. Kun metsänomistajien tavoitteet tiedetään, voidaan luoda omia uutisryhmiä eri tavoitteisille metsänomistajille.

Työ on ollut mieluinen, mutta haastava tutkimusmateriaalin laajuudesta johtuen. Tutkimuksen kautta olen saanut paljon uusia näkökulmia metsänomistajuuteen ja tutustunut lukuisiin metsänomistajuudesta tehtyihin tutkimuksiin. Koska metsänomistajat ottavat heikosti yhteyttä luottamushenkilöihin, on ollut etuoikeutettua saada kurkistaa tämän tutkimuksen kautta muiden metsänomistajien ajatusmaailmaan. Samalla tutkimus on antanut paljon tietoa yhdistyksen toiminnan kehittämiseen luottamushenkilönä.

Lähteet

HE 75/2013. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi metsälain ja rikoslain 48 a luvun 3 §:n muuttamisesta. Viitattu 18.12.2013. Valtion säädöstietopankki Finlex.
www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2013.

HE 135/2013. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi metsänhoitoyhdistyksistä annetun lain muuttamisesta ja metsänhoitoyhdistyksistä annetun lain eräiden säännösten kumoamisesta. Viitattu 19.12.2013. Valtion säädöstietopankki Finlex.
www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2013.

Hetemäki, L., Niinistö, S., Seppälä, R. & Uusivuori, J. 2011. Murroksen jälkeen – Metsien käytön tulevaisuus Suomessa. Metla, Metsäkustannus ja Metsämiesten säätiö. Metlan hanke 50168. Viitattu 25.3.2014. www.metla.fi/hanke50168

Hujala, T., Kurttila, M., Korhonen, K., Hänninen, H. & Pykäläinen, J. 2010. Metsänomistajien päätöksenteko tilanteet: kohti uudistuvia metsäsuunnittelupalveluja ja suojelupäätösten tukea. Metlan työraportteja 117. Metla. Viitattu 24.1.2014.
www.metla.fi/julkaisut.

Hyvönen, P., Malinen, J., Rämö, A-K., Nuutinen, Tuula & Järvinen, E. 2010. Vastaa-
vatko suunnittelupalvelut puukaupan haasteisiin? Metsätieteen aikakauskirja 4. Metla. Viitattu 14.2.2014. www.metla.fi/aikakauskirja.

Hänninen, H., Karppinen, H. & Leppänen, J. 2011. Suomalainen metsänomistaja 2010. Metlan työraportteja 208. Viitattu 17.12.2013. www.metla.fi/julkaisut.

Häyrinen, L. Mattila, O. Berghäll, S. Tervo, M. & Toppinen, A. N.d. Metsänomistajien uudistuvat tavoitteet. TEM-raportti, FB-servern tuloksia. Viitattu 15.1.2013.
www.fortunefinland.fi.

Kananen, J. 2008a. Kvali – kvalitatiivisen tutkimuksen teoria ja käytänteet. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja-sarja. Jyväskylän ammattikorkeakoulu: Jyväskylä.

Kananen, J. 2008b. Kvantti. Kvantitatiivinen tutkimus alusta loppuun. Jyväskylän ammattikorkeakoulu: Jyväskylä.

Kestävän metsätalouden rahoituslainsäädännön kokonaisuudistustyöryhmä. 2014. Työryhmän muistio 3/2014. Viitattu 8.4.2014. www.mmm.fi/metsat.

Kumela, H. & Hänninen, H. 2011. Metsänomistajien näkemykset metsänkäsittelymenetelmien monipuolistamisesta. Metlan työraportteja 203. Metla. Viitattu 18.3.2014.
www.metla.fi/julkaisut.

Kurttila, M., Korhonen, K., Hänninen, H. & Hujala, T. 2010. Yksityismetsien metsäsuunnittelu 2010 – nykytilanne ja kehittämistarpeita. Metlan työraportteja 153. Metla. Viitattu 24.1.2014. www.metla.fi/julkaisut.

L 10.7.1988 / 534. Laki metsänhoitoyhdistyksistä. Viitattu 18.3.2014. Valtion säädöstietopankki Finlex. www.finlex.fi/fi/lainsaadanto.

L 12.12.1996 /1093. Metsälaki. Viitattu 18.3.2014. Valtion säädöstietopankki Finlex. www.finlex.fi/fi/laki.

L 12.12.1996/ 1094. Laki kestävän metsätalouden rahoituksesta. Viitattu 18.3.2014. Valtion säädöstietopankki Finlex. www.finlex.fi/fi/lainsaadanto.

L 1087/2013. Laki metsätuhojen torjunnasta. Viitattu 18.3.2014. Valtion säädöstietopankki Finlex. www.finlex.fi/fi/laki.

L 20.12.2013/1090. Laki metsänhoitoyhdistyksistä. Viitattu 12.2.2014. Valtion säädöstietopankki Finlex. www.finlex.fi/fi/lainsaadanto.

Laitila, T., Hujala, T., Tikkanen, J. & Kurttila, M. 2009. Yksityismetsien monikäyttöön ja monimuotoisuuteen liittyvät arvot ja asenteet: analyysi metsänomistajien haastattelusta. Metsätieteen aikakauskirja 2/2009:113.125. Viitattu 7.3.2014. www.metla.fi/aikakauskirja.

Lehto- Isokoski, H. 2013. Avainsana harvuus. Metsälehti 22, 14-15.

Leppänen, J. & Sevola, Y. 2014. Metsämaan omistus 2012. Pien- ja suuromistuksia enemmän. Metsätilastotiedote 6/2014. Metsäntutkimuslaitos, Metsätilastollinen tietopalvelu. Viitattu 18.3.2014. www.metla.fi/tiedotteet.

Lindroos, K. 2005. Metsänomistajien tavoitteet sekä tieto- ja neuvontatarpeet. Pel-lervon taloudellisen tutkimuslaitoksen työpapereita n:o 76. Viitattu 18.3.2014. www.ptt.fi/dokumentit.

Luottamushenkilön tietopaketti. 2012. Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto: Helsinki.

Lönnstedt, L. & Norlin, A. 2012. Swedish Forest Owners' Associations – Development after the 1970s. Scandinavien Forest Economics No.44, 2012.

Mattila, O., Häyrinen, L., Berghäll, S., Toppinen A. & Tervo, M. N.d. Metsäpalvelujen tarjoajien tarkastelu. TEM-raportti.FP-servern tuloksia. Viitattu 15.1.2014. www.fortunefinland.fi.

Mattila, O. & Roos, A. 2012. A Comparative Assessment of the Forestry Services in Finland. Scandinavien Forest Economics No. 44, 2012. Metsätilastollinen vuosikirja 2012. Metsäntutkimuslaitos: Sastamala.

Pethman, P. 2011. Metsänomistajakysely 2011. Suomen Gallup, Elintarviketieto. MTK:n tilaama tutkimus. Power Point-esitys.

Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelma. 2011. Valtioneuvoston kanslia. Viitattu 27.3.2014. www.valtioneuvosto.fi.

Rantala, S. 2008. Metsätalouden toimintaympäristö. Tapion Taskukirja. 25.p. s.81. Metsäkustannus Oy: Hämeenlinna.

Rämö, A-K., Horne, P., Primmer, E. 2013. Yksityismetsänomistajien näkemykset metsistä saatavista hyödyistä. PTT:n raportti 241. www.ptt.fi/julkaisut.

Rämö, A-K. & Toivonen, R. 2007. Metsä- ja puukauppapalveluiden laatu ja sen ulottuvuudet metsänomistajien näkökulmasta. Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen raportteja 203. Viitattu 23.1.2014. www.ppt.fi/dokumentit.

Uusitalo, H. 2001. Tiede, tutkimus ja tutkielma – Johdatus tutkielman maailmaan. WSOY: Juva.

Valtioneuvoston metsäpoliittinen selonteko 2050. 2013. Viitattu 13.2.2014. www.mmm.fi/asiaryhmat/metsat.

Äijö, A. 2009. Metsäsuunnitelmat uudistuvat 2010. Maatilan Pellervo 2,55.

Äijö, A. 2013. Uusi metsälaki antaa vapaammat kädet hakkuu päätöksiin. Metsä Groupin Viesti 4, 17–19.

Liitteet

Liite 1. Kyselyn saate

Saate

Arvoisa metsänomistaja!

Opiskelen Jyväskylän ammattikorkeakoulussa maaseutuelinkeinojen koulutusohjelmassa agrologiksi. Opintoihin kuuluu 15 opintopisteen laajuinen opinnäytetyö, jonka toimeksiantajana on Metsänhoitoyhdistys Keski-Suomi. Opinnäytetyön aiheena on metsänomistajakysely Metsänhoitoyhdistyksen alueella metsää omistaville henkilöille. Kysely tehdään otantatutkimuksena. Kyselyn tarkoituksena on selvittää metsänomistajien toiveita ja tarpeita muuttuvassa toimintaympäristössä. Sen avulla myös metsänhoitoyhdistys saa uutta tietoa, joka auttaa kehittämään sen palveluita vastaamaan entistä paremmin metsänomistajien tarpeisiin. **Olisi tärkeää, että jokainen kyselyn saaja vastaisi kyselyyn.** Kyselyyn vastaaminen vie aikaa noin 15 minuuttia.

Kaikkien kyselyyn vastanneiden kesken arvotaan metsuri päiväksi töihin metsään. Voitte itse päättää, mikä kohde metsässänne on tärkeää saada kuntoon. Täyttäkää kyselyn mukana tuleva arvonta(yhteydenotto)lomake ja palauttakaa se kaksinkerroin niitattuna/ teipattuna palautuskirjeessä kyselykaavakkeen mukana. Palautuskirjeen postimaksu on jo maksettu puolestanne.

Vastaukset pyydän postittamaan 20.10.2013 mennessä. Vastaukset käsitellään ehdottoman luottamuksellisesti ja niin, että tuloksia käytetään vain opinnäytetyössä.

Yhteistyöterveisin

Päivi Saavalainen

sähköposti:

Liite 2. Kyselylomake

ASIAKASKYSELY METSÄNHOITOYHDISTYS KESKI-SUOMI 2013

A. Taustatiedot

Ympyröikää oikea vaihtoehto.

1. Sukupuoli

- a) Mies
- b) Nainen

2. Koulutustausta, merkitkää korkein tutkinto

- a) Kansakoulu tai peruskoulu
- b) Ammattikoulu- tai ammattitutkinto
- c) Ylioppilastutkinto
- d) Ammattikorkeakoulu- tai opistotasoinen tutkinto
- e) Yliopistotutkinto

3. Ammattiasema?

- a) Palkansaaja
- b) Maatalousyrittäjä
- c) Metsätalousyrittäjä
- d) Muu yrittäjä
- e) Eläkeläinen
- f) Opiskelija
- g) Muu, mikä? _____

4. Mikä on ikänne?

- a) 18–40 vuotta
- b) 41–60 vuotta
- c) yli 60 vuotta

5. Asutteko metsän sijaintipaikkakunnalla?

- a) Kyllä

b) En, olen etämetsänomistaja

6. Mikä on tilanne metsäpinta-ala?

- a) 4-20 ha
- b) 20,1–50 ha
- c) 50,1–100 ha
- d) yli 100 ha

7. Onko tilallanne voimassa oleva metsäsuunnitelma?

- a) Kyllä
- b) Ei
- c) En tiedä

8. Kuka hoitaa metsiänne tällä hetkellä?

- a) Itse (puolison / perheen kanssa yhdessä)
- b) Hoidan itse metsänhoitoyhdistyksen metsäneuvojan tuella
- c) Metsänhoitoyhdistys hoitaa palvelusopimuksella kokonaisvaltaisesti
- d) Muu metsäpalveluyrittäjä
- e) Metsäyhtiö
- f) Kuulun yhteismetsään
- g) Metsiä ei hoideta

9. Mitkä seuraavista asioista ovat teille tärkeitä metsänomistamisessa? Valitkaa enintään kolme (3) asiaa.

- a) Puuntuotanto ja puunmyyntitulot
- b) Marjastus ja sienestys
- c) Virkistys ja vapaa-aika
- d) Metsästys
- e) Metsäluonto ja – maisema
- f) Metsän omistamiseen liittyvät tunnearvot
- g) Metsä sijoituskohteena
- h) Metsän- ja luonnonsuojelu
- i) Polttopuiden hankinta

- j) Yrittäjyyden kohde, esim. luontoyrittäjyys
- k) Ei mikään, metsä ei kiinnosta

10. Onko metsässänne tällä hetkellä toimenpiteiden tarvetta?

- a) Päätehakkuussa
- b) Kasvatushakkuissa / Harvennushakkuissa
- c) Taimikonhoidossa
- d) Nuorissa metsissä
- e) Suometsien hoidossa ja kunnostusojituksissa
- f) Tien perusparannuksissa / metsäteissä
- g) Omistusjärjestelyissä
- h) En tiedä

11. Kuinka usein käytte tilallanne / metsässänne?

- a) Viikoittain
- b) Kuukausittain
- c) Vuosittain
- d) Harvemmin
- e) En koskaan

12. Mistä saatte tietoa metsänhoidollisista asioista? Valitkaa kaksi (2) tärkeintä.

- a) Kirjoista ja alan lehdistä
- b) Internetistä
- c) Koulutustilaisuuksista
- d) Metsänhoitoyhdistyksestä
- e) Metsäpalveluyrittäjältä
- f) Metsäyhtiöltä
- g) Sukulaisilta / tuttavilta
- h) Jostain muualta, mis-
tä? _____

13. Millaiseksi koette oman metsäosaamisenne?

- a) Hyvä
- b) Kohtalainen
- c) Huono
- d) Ei ollenkaan

B. Metsänhoitoyhdistyksen palvelutarjonta

14. Kuinka tärkeiksi arvioisitte metsänhoitoyhdistyksen tehtäviä asteikolla 1-5.

Ympyröikää oikea vaihtoehto.

1=ei lainkaan tärkeä, 5= erittäin tärkeä

a) Metsänomistajien edunvalvonta(mm. lain- säädäntö-, verotus-, kaavoitusasiat)	1	2	3	4	5
b) Metsäneuvonta	1	2	3	4	5
c) Olla aktiivinen toimija puukaupassa	1	2	3	4	5
d) Olla metsänomistajien tärkeä tiedonvälittä- jä	1	2	3	4	5
e) Hoitaa kokonaisvaltaisesti, "avaimet kä- teen"-periaatteella metsänomistajan metsää	1	2	3	4	5

15. Kuinka tärkeiksi arvioisitte metsänhoitoyhdistyksen palveluita asteikolla 1-5? Ym-
pyröikää oikea vaihtoehto. 1= ei lainkaan tärkeä, 5= erittäin tärkeä

a) Puunmyyntisuunnitelmat (leimikon teko)	1	2	3	4	5
b) Puukaupan avustaminen	1	2	3	4	5
c) Puukaupan toimeksianto (valtakirjakaup- pa)	1	2	3	4	5
d) hankintapalvelu/ korjuupalvelu	1	2	3	4	5
e) Maan muokkaus	1	2	3	4	5
f) Koulutus, tiedotus, neuvonta	1	2	3	4	5

g) Metsän uudistaminen (istutus/kylvö met- surityönä)	1	2	3	4	5
h) Nuortenmetsienhoito (varhaisper- kaus/taimikonhoito metsurityönä)	1	2	3	4	5
i) Kemera-hankkeiden suunnittelu ja toteu- tusselvitykset	1	2	3	4	5
j) Metsäsuunnittelu/ metsäsuunnitelma	1	2	3	4	5
k) Apua edunvalvontaan	1	2	3	4	5
l) Metsäveroilmoituksen laadinta / veroneu- vonta	1	2	3	4	5
m) Tilakaupat ja omistusjärjestelyt	1	2	3	4	5
n) Arviot ja lausunnot	1	2	3	4	5
o) Metsätiet ja ojat	1	2	3	4	5
p) Lannoitukset	1	2	3	4	5
q) Taimien ja siementen hankinta	1	2	3	4	5
r) Suojelukohteiden suunnittelu	1	2	3	4	5

16. Jos ette ole käyttäneet edellä mainittuja palveluja, niin mikä on ollut siinä syynä?

- a) Ei ole ollut tarvetta palveluille
- b) En ole tiennyt, että edellä mainittuja palveluja on ollut tarjolla
- c) Tyytymättömyys palvelun laatuun
- d) Tyytymättömyys metsänhoitoyhdistyksen palvelun hintaan
- e) Hankin palvelut muualta

17. Mitä seuraavia palveluita aiotte käyttää seuraavan kahden vuoden aikana?

- a) Puunmyyntisuunnitelmat (leimikon teko)
- b) Puukaupan avustaminen
- c) Puukaupan toimeksianto (valtakirjakauppa)
- d) Hankintapalvelu / korjuupalvelu
- e) Maan muokkaus
- f) Koulutus, tiedotus ja neuvonta

- g) Metsän uudistaminen (istutus / kylvö metsurityönä)
- h) Nuortenmetsienhoito (varhaisperkaus / taimikonhoito metsurityönä)
- i) Kemera-hankkeiden suunnittelu ja toteutusilmoitukset
- j) Metsäsuunnittelu / metsäsuunnitelma
- k) Apua edunvalvontaan, esim. kaava-asiat
- l) Metsäveroilmoituksen laadinta / veroneuvonta
- m) Tilakaupat ja omistusjärjestelyt
- n) Arviot ja lausunnot
- o) Metsätiet ja -ojat
- p) Lannoitukset
- q) Taimien ja siementen hankinta
- r) Suojelukohteiden suunnittelu

18. Mitä palveluja toivoisitte metsänhoitoyhdistyksen järjestävän edellä mainittujen lisäksi?

---

19. Mitä koulutusta toivoisitte metsänhoitoyhdistyksen järjestävän? Valitkaa kolme (3) tärkeintä.

- a) Raivaussahakurssi ja muut käytännönläheiset metsänhoitotyöt
- b) Metsäverotus
- c) Metsänomistajan ABC /peruskurssi
- d) Metsänistutus- / -kylvökurssi
- e) Metsälaki, muut lakimuutokset
- f) Metsänhoito
- g) Puukauppa
- h) Metsäsijoittaminen, muu metsäomaisuuden hoito
- i) Sukupolvenvaihdos
- j) Metsätaidot ja -harrastukset
- k) Metsätuhojen torjunta

- l) Hakkuu- ja lannoitusnäytökset
- m) Eräretkeily / luonnossa liikkuminen
- n) Retket
- o) Luonnontuotteiden hyödyntäminen / keräilytuotteet
- p) Muuta, mitä? _____

20. Jos koulutuksiin on tarvetta, niin pitäisikö koulutukset järjestää

- a) Arkisin päivällä
- b) Iltaisin
- c) Viikonloppuna
- d) Kesällä / loma-aikaan

21. Jos olette naismetsänomistaja, vastatkaa myös tähän kysymykseen. Onko mieles-
tänne tarvetta naisten omalle koulutuspäivälle?

- a) Kyllä
- b) Ei

C. Metsänhoidon tarpeet tulevaisuudessa

22. Kuka hoitaa metsänne tulevaisuudessa?

- a) Itse (puolison / perheen kanssa yhdessä)
- b) Hoidan itse metsänhoitoyhdistyksen metsäneuvojan tuella
- c) Metsänhoitoyhdistys hoitaa kokonaisvaltaisesti metsäni
- d) Muu metsäpalveluyrittäjä
- e) Metsäyhtiö
- f) Haluan liittyä yhteismetsään
- g) Metsiä ei hoideta

23. Haluatteko painottaa tulevaisuudessa metsienne hoitoa johonkin suuntaan?

- a) Riistanhoito
- b) Luonnon monimuotoisuus
- c) Virkistyskäyttö / marjastus ja sienestys
- d) Taloudellisen tuoton maksimointi
- e) Luontomatkailu / luontoyrittäjyys

f) Ei kiinnosta, jatkan monitavoitteista metsänhoitoa

g) Muu, mikä? _____

24. Kiinnostaako teitä hankkia metsänhoitoyhdistykseltä metsänviljelyn kokonaispalvelu, joka sisältää muokkauksen, taimet, istutuksen, taimikon varhaishoidon ja vaakuutuksen?

a) Kyllä, voisin mahdollisesti harkita

b) Olen erittäin kiinnostunut

c) Ei ole tarvetta

d) En osaa sanoa

e) On jo sopimus muun yrityksen tai yhtiön kanssa

25. Onko teillä kiinnostusta metsienne hoidon palvelusopimukseen, jossa metsänhoitoyhdistys hoitaa metsänne kokonaisvaltaisesti?

a) Ei, haluan hoitaa metsät itsenäisesti metsäneuvojan tuella

b) Kyllä, olen kiinnostunut siirtämään metsieni hoidon metsänhoitoyhdistykselle

c) Olen jo ulkoistanut metsieni hoidon muulle yritykselle tai yhtiölle

d) En ole kiinnostunut, mutta haluan hankkia palvelut työ kerrallaan

e) Muuta, mitä? _____

26. Millaisia sähköisiä palveluita toivoisitte metsänhoitoyhdistyksen tarjoavan tulevaisuudessa? Valitse enintään kaksi (2) vaihtoehtoa.

a) Metsänomistajan tekemät työtilaukset ja yhteydenottopyynnöt internetin kautta

b) Metsänomistaja seuraa itse aktiivisesti yhdistyksen nettisivuilta esim. puukaupan hintatietoja

c) Metsänhoitoyhdistys lähettää tarjouksia jäsenille sähköpostiin

d) Metsänhoitoyhdistys lähettää tarjouksia jäsenilleen tekstiviestein

e) Metsänhoitoyhdistys ilmoittaa sähköpostilla metsän vuosittaisista hoitotarpeista

- f) Metsänhoitoyhdistys ilmoittaa tekstiviestein metsän vuosittaisista hoitotarpeista
- g) Metsänhoitoyhdistys lähettää sähköpostilla muistutuksen esim. koulutuksista
- h) Metsänhoitoyhdistys lähettää tekstiviestillä muistutuksen esim. koulutuksista
- i) Muuta, mitä? _____

27. Miten toivotte yleensä yhteydenpidon metsänhoitoyhdistyksen kanssa toimivan?

- a) Yhteydenpito hoidetaan puhelimella ja henkilökohtaisilla tapaamisilla
- b) Yhteydenpito hoidetaan sähköpostilla
- c) Yhteydenpito hoidetaan tekstiviestein
- d) Yhteydenpito hoidetaan Silvanetin (sähköinen metsäsuunnitelma) viestien kautta
- e) Yhteydenpito hoidetaan sosiaalisen median (esim. Facebookin) kautta
- f) Yhteydenpito hoidetaan muuten, miten? _____

D. Metsänhoitoyhdistys- ja metsälain muutos

28. Oletteko tietoinen tulevista metsälain (2014) ja metsänhoitoyhdistyslain (2015) muutoksista?

- a) Kyllä, tiedän miten muutokset vaikuttavat
- b) En ole tietoinen muutosten vaikutuksista metsänhoitoon
- c) Asia ei kiinnosta

29. Aiotteko muuttaa metsienne hoitokäytäntöjä metsälain uudistamisen myötä?

- a) Kyllä, aion muuttaa metsieni käsittelyä / aloitan jatkuvan kasvatuk-
sen
- b) En, jatkan metsieni hoitoa entiseen tapaan

30. Aiottako olla metsänhoitoyhdistyksen jäsen lakimuutoksen jälkeen 2015 ja mak-
saa vapaaehtoista jäsenmaksua metsänhoitoyhdistykselle?

- a) Kyllä, jatkan jäsenenä
- b) En aio maksaa jäsenmaksua

31. Mikä on mielestänne vapaaehtoisen jäsenmaksun määräytymisen peruste?

- a) Maksu määräytyy porrastetusti metsän pinta-alan mukaan (esim. 3-
portainen asteikko)
- b) Maksu määräytyy metsäpinta-alan mukaan (€/ha)
- c) Jäsenmaksu on kaikille sama, mikä sum-
ma? _____

32. Kun olette tulevaisuudessa jäsen, mitä etuja odotatte saavanne jäsenyydestä?

Valitse kaksi(2) tärkeintä.

- a) Edunvalvonta (jäsenmaksulla hoidettava)
- b) Neuvonta
- c) Varmistan palvelun saannin
- d) Jäsenhintaiset palvelut (alennukset)
- e) Jäsenyydellä saatavat edut (polttoaineet, yms.)
- f) Muuta, mitä?

_____

33. Mitä odotatte Metsänhoitoyhdistys Keski-Suomelta viiden (5) vuoden kuluttua?

_____
_____

KIITOS VASTAUKSISTANNE JA ONNEA ARVONTAAN !

Liite 3. Tulevaisuuden metsänhoito

Tulevaisuuden metsänhoito tilakoon mukaan

Kuka hoitaa metsät tulevaisuudessa?	Tilakoko 4-20	Tilakoko 20,1–50	Tilakoko 50,1–100	Tilakoko 100+
	n=35 %	n=57 %	n=50 %	n=73 %
Itse /perheen kanssa yhdessä	34,3 %	43,9 %	38,0 %	35,6 %
Itse metsänhoitoyhdistyksen tuella	40,0 %	42,1 %	46,0 %	45,2 %
Metsänhoitoyhdistys kokonaisvaltaisesti	2,9 %	8,8 %	10,0 %	6,8 %
Muu metsäpalveluyrittäjä	8,6 %	1,8 %	4,0 %	1,4 %
Metsäyhtiö	2,9 %	1,8 %	0,0 %	6,8 %
Haluan liittyä yhteismetsään	2,9 %	0,0 %	0,0 %	1,4 %
Metsiä ei hoideta	2,9 %	0,0 %	0,0 %	1,4 %
Ei vastausta	5,7 %	1,8 %	2,0 %	1,4 %
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Tulevaisuuden metsänhoito metsänomistajien iän mukaan

Kuka hoitaa metsät tulevaisuudessa?	ikä 18–40	ikä 41–60	ikä 60+
	n=35 %	n=104 %	n=76 %
Itse /perheen kanssa yhdessä	37,1 %	39,4 %	36,8 %
Itse metsänhoitoyhdistyksen tuella	48,6 %	39,4 %	47,4 %
Metsänhoitoyhdistys kokonaisvaltaisesti	5,7 %	7,7 %	7,9 %
Muu metsäpalveluyrittäjä	2,9 %	3,8 %	2,6 %
Metsäyhtiö	0,0 %	4,8 %	2,6 %
Haluan liittyä yhteismetsään	0,0 %	1,0 %	1,3 %
Metsiä ei hoideta	2,9 %	1,0 %	0,0 %
Ei vastausta	2,9 %	2,9 %	1,3 %
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Liite 4. Metsänomistajille tärkeimmät asiat metsänomistamisessa

Tärkeimmät asiat metsänomistamisessa tilakoon mukaan

Tärkeintä metsänomistamisessa	Tilakoko 4-20	Tilakoko 20,1–50	Tilakoko 50,1–100	Tilakoko 100+
	n=85 %	n=148 %	n=124 %	n=227 %
Puuntuotanto ja puunmyyntitulot	22,4 %	31,1 %	33,9 %	26,0 %
Marjastus ja sienestys	8,2 %	4,1 %	7,3 %	3,5 %
Virkistys ja vapaa-aika	12,9 %	10,8 %	6,5 %	6,2 %
Metsästys	0,0 %	4,7 %	4,0 %	4,4 %
Metsäluonto ja -maisema	9,4 %	8,8 %	6,5 %	4,4 %
Metsänomistamiseen liittyvät tunnearvot	18,8 %	15,5 %	15,3 %	9,7 %
Metsä sijoituskohteena	8,2 %	8,1 %	17,7 %	13,2 %
Metsän- ja luonnonsuojelu	2,4 %	0,7 %	0,8 %	0,9 %
Polttopuiden hankinta	16,5 %	12,2 %	7,3 %	5,7 %
Yrittäjyyden kohde	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Metsä ei kiinnosta	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Ei vastausta	1,2 %	4,1 %	0,8 %	26,0 %
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Tärkeimmät asiat metsänomistamisessa metsänomistajien iän mukaan

Tärkeintä metsänomistamisessa	ikä 18– 40	ikä 41– 60	ikä 60+
	n=108 %	n=251 %	n=131 %
Puuntuotanto ja puunmyyntitulot	24,1 %	31,5 %	31,8 %
Marjastus ja sienestys	2,8 %	6,4 %	5,7 %
Virkistys ja vapaa-aika	7,4 %	10,8 %	7,3 %
Metsästys	5,6 %	4,0 %	3,1 %
Metsäluonto ja -maisema	5,6 %	7,2 %	7,8 %
Metsänomistamiseen liittyvät tunnearvot	10,2 %	15,1 %	16,1 %
Metsä sijoituskohteena	8,3 %	15,5 %	12,0 %
Metsän- ja luonnonsuojelu	0,9 %	0,8 %	1,6 %
Polttopuiden hankinta	11,1 %	7,6 %	12,0 %
Yrittäjyyden kohde	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Metsä ei kiinnosta	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Ei vastausta	24,1 %	1,2 %	2,6 %
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Liite 5. Metsänomistajien metsänhoidon painotus

Metsänhoidon painotus tilakoon mukaan

Metsänhoidon painotus?	Tilakoko 4-20	Tilakoko 20,1–50	Tilakoko 50,1– 100	Tilakoko 100+
	n=35 %	n=47 %	n=54 %	n=71 %
Riistanhoito	0,0 %	4,3 %	3,7 %	4,2 %
Luonnon monimuotoisuus	32,4 %	19,1 %	25,9 %	9,9 %
Virkistyskäyttö/ marjastus ja sienestys	14,7 %	2,1 %	7,4 %	2,8 %
Taloudellisen tuoton maksimointi	29,4 %	48,9 %	38,9 %	59,2 %
Luontomatkailu /luontoyrittäjyys	0,0 %	2,1 %	0,0 %	2,8 %
Jatkaa monitavoitteista metsänhoitoa	23,5 %	23,4 %	18,5 %	15,5 %
Muut	0,0 %	0,0 %	1,9 %	1,4 %
Ei vastausta	0,0 %	0,0 %	3,7 %	4,2 %
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Metsänhoidon painotus metsänomistajien iän mukaan

Metsänhoidon painotus?	ikä 18– 40	ikä 41– 60	ikä 60+
	n=34 %	n=103 %	n=78 %
Riistanhoito	5,9 %	2,9 %	2,6 %
Luonnon monimuotoisuus	14,7 %	20,4 %	20,5 %
Virkistyskäyttö/ marjastus ja sienestys	5,9 %	5,8 %	3,8 %
Taloudellisen tuoton maksimointi	64,7 %	37,9 %	44,9 %
Luontomatkailu /luontoyrittäjyys	0,0 %	0,0 %	2,6 %
Jatkaa monitavoitteista metsänhoitoa	5,9 %	24,3 %	17,9 %
Muut	0,0 %	1,9 %	0,0 %
Ei vastausta	2,9 %	6,8 %	7,7 %
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Liite 6. Kiinnostus mhy:n metsänviljelyn kokonaispakettiin

Metsänomistajien kiinnostus metsänviljelyn kokonaispakettiin

Kiinnostus mhy:n metsänviljelyn kokonaispakettiin	Vastaukset n=184	%
Kyllä, voisin mahdollisesti harkita	61	33,2 %
Olen erittäin kiinnostunut	3	1,6 %
Ei ole tarvetta	80	43,5 %
En osaa sanoa	30	16,3 %
On jo sopimus muun yrityksen tai yhtiön kanssa	0	0,0 %
Ei vastausta	10	5,4 %
Yhteensä	184	100,0 %

Metsänomistajien kiinnostus metsänviljelyn kokonaispakettiin tilakoon mukaan

Kiinnostus mhy:n metsänviljelyn kokonaispakettiin	Tilakoko 4-20	Tilakoko 20,1-50	Tilakoko 50,1-100	Tilakoko 100+
	n=28 %	n=46 %	n=40 %	n=60 %
Kyllä, voisin mahdollisesti harkita	17,9 %	26,1 %	42,5 %	45,0 %
Olen erittäin kiinnostunut	0,0 %	2,2 %	2,5 %	1,7 %
Ei ole tarvetta	53,6 %	50,0 %	42,5 %	41,7 %
En osaa sanoa	28,6 %	21,7 %	12,5 %	11,7 %
On jo sopimus muun yrityksen tai yhtiön kanssa	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Ei vastausta	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Kiinnostus metsänviljelyn kokonaispakettiin metsänomistajien iän mukaan

Kiinnostus mhy:n metsänviljelyn kokonaispakettiin	ikä 18–40	ikä 41–60	ikä 60+
	n=28 %	n=87 %	n=59 %
Kyllä, voisin mahdollisesti harkita	32,1 %	41,4 %	27,1 %
Olen erittäin kiinnostunut	3,6 %	1,1 %	1,7 %
Ei ole tarvetta	50,0 %	42,5 %	49,2 %
En osaa sanoa	14,3 %	14,9 %	22,0 %
On jo sopimus muun yrityksen tai yhtiön kanssa	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Ei vastausta	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Liite 7. Kiinnostus palvelusopimukseen (kokonaisvaltainen hoito)

Kiinnostus palvelusopimukseen tilakoon mukaan

Kiinnostus palvelusopimukseen (kokonaisvaltainen hoito)	Tilakoko 4-20	Tilakoko 20,1–50	Tilakoko 50,1–100	Tilakoko 100+
	n=30 %	n=50 %	n=42 %	n=61 %
Ei, haluan hoitaa metsät itsenäisesti metsäneuvoja tuella	40,0 %	58,0 %	59,5 %	59,0 %
Kyllä, olen kiinnostunut siirtämään metsien hoidon mhy:lle	13,3 %	10,0 %	14,3 %	13,1 %
Olen ulkoistanut metsien hoidon muulle yrittäjälle/ yhtiölle	0,0 %	0,0 %	0,0 %	3,3 %
En ole kiinnostunut, mutta haluan hankkia palvelut työ kerrallaan	43,3 %	28,0 %	19,0 %	19,7 %
Muut	3,3 %	2,0 %	7,1 %	4,9 %
Ei vastausta	0,0 %	2,0 %	0,0 %	0,0 %
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Kiinnostus palvelusopimukseen metsänomistajien iän mukaan

Kiinnostus palvelusopimukseen (kokonaisvaltainen hoito)	ikä 18–40	ikä 41–60	ikä 60+
	n=29 %	n=87 %	n=67 %
Ei, haluan hoitaa metsät itsenäisesti metsäneuvoja tuella	51,7 %	54,0 %	59,7 %
Kyllä, olen kiinnostunut siirtämään metsien hoidon mhy:lle	13,8 %	13,8 %	10,4 %
Olen ulkoistanut metsien hoidon muulle yrittäjälle/ yhtiölle	0,0 %	2,3 %	0,0 %
En ole kiinnostunut, mutta haluan hankkia palvelut työ kerrallaan	34,5 %	23,0 %	25,4 %
Muut	0,0 %	3,4 %	1,5 %
Ei vastausta	0,0 %	3,4 %	3,0 %
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Liite 8. Lakimuutosten vaikutus metsien hoitokäytäntöihin

Hoitokäytäntöjen muuttaminen tilakoon mukaan

Muuttavatko metsänomistajat metsiensä hoitokäytäntöjä lakimuutoksen jälkeen?	Tilakoko 4-20	Tilakoko 20,1-50	Tilakoko 50,1- 100	Tilakoko 100+
	n=30 %	n=50 %	n=42 %	n=61 %
Kyllä, muuttavat / aloittavat jatkuvan kasvatuksen	20 %	16,0 %	11,6 %	13,1 %
Ei, jatkavat kasvatusta entiseen tapaan	80 %	74,0 %	76,7 %	85,2 %
Ei vastausta	0 %	10,0 %	11,6 %	1,6 %
Yhteensä	100 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Hoitokäytäntöjen muuttaminen metsänomistajien iän mukaan

Muuttavatko metsänomistajat metsiensä hoitokäytäntöjä lakimuutoksen jälkeen?	ikä 18- 40	ikä 41- 60	ikä 60+
	n=29 %	n=88 %	n=67 %
Kyllä, muuttavat / aloittavat jatkuvan kasvatuksen	20,7 %	11,4 %	16,4 %
Ei, jatkavat kasvatusta entiseen tapaan	72,4 %	81,8 %	79,1 %
Ei vastausta	6,9 %	6,8 %	4,5 %
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Liite 9. Metsänomistajien aikomus maksaa jäsenmaksua lakimuutoksen jälkeen

Metsänomistajien aikomus maksaa jäsenmaksua lakimuutoksen jälkeen tilakoon mukaan

Metsänomistajien aikomus maksaa jäsenmaksua lakimuutoksen jälkeen	Tilakoko 4-20	Tilakoko 20,1-50	Tilakoko 50,1-100	Tilakoko 100+
	n=30 %	n=50 %	n=42 %	n=61 %
Kyllä, jatkaa jäsenyyttä	73,3 %	74,0 %	65,1 %	77,0 %
Ei aio maksaa jäsenmaksua	20,0 %	14,0 %	11,6 %	16,4 %
Ei vielä tiedä	6,7 %	2,0 %	7,0 %	0,0 %
Ei vastausta	0,0 %	10,0 %	16,3 %	6,6 %
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Metsänomistajien aikomus maksaa jäsenmaksua metsänomistajien iän mukaan

Metsänomistajien aikomus maksaa jäsenmaksua lakimuutoksen jälkeen	ikä 18-40	ikä 41-60	ikä 60+
	n=29 %	n=88 %	n=67 %
Kyllä, jatkaa jäsenyyttä	72,4 %	73,9 %	71,6 %
Ei aio maksaa jäsenmaksua	13,8 %	13,6 %	17,9 %
Ei vielä tiedä	10,3 %	2,3 %	1,5 %
Ei vastausta	3,4 %	10,2 %	9,0 %
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Liite 10. Metsänomistajien vastaukset, kysymys 18.

Kysymys 18: Mitä palveluja toivoisitte metsänhoitoyhdistyksen järjestävän edellä mainittujen lisäksi?

- Suojeluun liittyvää tietoutta.
- Asiantuntemusta metsäveron laadinnassa.
- Aktiivisempaa tietoa puun kantohintojen kehityksestä ja tulevaisuuden näkymistä.
- tiedottamista enempi ja ilmaisupalveluja enempi. Tiedottamista jos raja naapuri tekee kaupat esim. hakkuut tulossa (ei sen tarkemmin).
- Internet koulutusmateriaalia.
- Järkevien tilusjärjestelyjen valistusta ja neuvontaa.
- Informaatiota puunhinnankehityksestä, milloin kannattaa myydä.
- En tiedä.
- Riittävästi tiedotusta metsälakiuudistukseen liittyvissä asioissa.
- Palvelutarjonta nykyisessä laajuudessa on riittävä.
- Enpä osaa sanoa.
- Ehkä toimia välimiehenä metsänom. ja yhtiön välillä jotenkin.
- Metsävakuutus jäsenille kilpailutettuna esim. 5 v. välein.
- Nyt ei tarvetta, ehkä myöhemmin.
- Metsänomistajien herättely toimenpiteisiin
- Naisille suunnattuja metsäpäiviä.
- Energiapuu savotoita.
- Metsäkursseja naisille, käytännön työtaitoja.
- Apteerauksen tulosten tulkintaa suhteessa suunnitelmaan / kauppaan.
- Hieman herättelyä metsänomistajille.

VALTUUTETTUIJEN VASTAUKSET

- En osaa sanoa.
- Kyllä palvelut kaikille löytyvät.
- Kotikäynnit.
- Kokonaisvaltaiset palvelupaketit, jotka nyt saa / joutuu ostamaan erillisinä paketeina.
- Riittävät!
- Hiukan enemmän tupailtoja esim. Kemera yms. asioista jotta puu saadaan liikkeelle.
- Lakimies palvelua tarvittaessa, MTK:n jäsenedut.
- Metsäsuunnitelman toteutumisen seuranta (raportti vuosittain).

Liite 11. Metsänomistajien vastaukset, kysymys 33.

Kysymys 33: Mitä odotatte metsänhoitoyhdistys Keski-Suomelta viiden (5) vuoden kuluttua?

- Lainmuutoksen jälkeen Metsänhoitoyhdistys on samalla viivalla muiden palveluntarjoajien kanssa. Odotan kilpailukykyistä hinnoittelua palveluissa. Se ratkaisee jatkossa jäsenyyden.
- Toivon, että asiat pysyvät ennallaan.
- Toivoisin, että erittäin hienosti toiminut palvelu jatkuisi.
- Aktiivista toimintaa. Koulutuksia, edunvalvontaa. Aktiivista yhteydenpitoa passiivisiin metsänomistajiin.
- Saumatonta yhteistyötä ja yhteydenpitoa, koska olen etämetsänomistaja.
- Kattavaa uudistusta uusien metsälakien hengen mukaisesti.
- Nykyisenkaltaisten palvelujen jatkuminen, konkreettisia toimia energiapuun hankinnassa (korjuu, osto).
- Tehdään mitä luvataan (koneet, metsurit, puukauppa).
- Jatkaa toimintaansa osaamalla metsäasiat ja kykenemällä opastamaan jäseniään tarvittaessa.
- Pitää olla metsäasioiden hoidossa täyden palvelun tarjonta sekä tarjota metsänomistajille kaikki tarvittavat palvelut.
- Että neuvottelen edelleen henk. koht. Jukka Oittisen kanssa.
- tarkempaa valvontaa, että motot pysyvät hakkuualueella ei tule naapurin puolelle. Viitoitetaan rajat koko alueelta, ettei eksy kone. tiedotetaan tarkemmin rajanaapurin, esim. pelkästään hakkuutyöt tulossa maittenne rajalle. Huolellisempaa rajamerkintää.
- Kaikki tiedonvälitys sähköpostin kautta.
- Ajanmukaiset palvelut kaikkiin metsänkehitys / uudistus vaiheisiin. Sähköiset palvelut, materiaalit Internetissä / pilvipalvelussa tarjolla.
- Energiapuun korjuun ja menekin edistämisen. Pientenkin pinta-alojen korjuun mahdollistamisen. Tuottoa pienomistajille nopealla viljelykierrolla.
- Että Mhy:n maine on vieläkin sellainen, että mhy on metsänomistajien etujen puolustaja. Toivottavasti mhy ei unohda äkkirikastumisen toivossa metsänomistajien etua. Ei lähdettäisi liikaa "firmojen" tielle.
- Riippumatonta palvelujen tuottamista.
- Samanlaista erinomaista palvelua kuin tänäkin päivänä.
- Enpä sen enempää kuin ennenkään eli lehti on hyvä tiedottamiseen, ehkä joku kävely yhdessä metsässä asiantuntijan kanssa olisi paikallaan.
- Metsänhoidon koulutusta teoriassa, että käytännössä. Valistusta ja porkkanoina siihen, että perikunnat yms. hoitavat metsiänsä tai myyvät palstat rajanaapureille järkevien tilakokonaisuuksien syntymiseksi tai ainakin niille, jotka viitsivät hoitaa omaisuuttaan. Tiedotus ja tilaisuudet (myös muualla asuville kutsut). Jäsenmaksu uudistuksesta huolimatta yhtä hyviä ja edullisia palveluita kuin tähänkin asti. Kiitos hyvästä kyselystä!
- Mhy tarpeeni on hyvin kausiluontoista. Olen käyttänyt useita palveluja, mutta nyt on menossa kausi, jolloin en todennäköisesti moneen vuoteen tarvitse palveluja metsänhoitoyhdistyksen maksu tuntuu turhalta. Olisi hyvä tietää,

voiko Mhy:ltä ostaa kaikkia nykyisiä palveluja tulevaisuudessa tarpeen mukaan (esim. hoitosuunnitelma, neuvonta, puunmyynti), vaikka ei olisikaan jäsen ja jos voi, niin mihin hintaan. En ole vielä tehnyt lopullista päätöstäni siitä jatkanko Mhy:n jäsenenä. Tärkeimpiä palveluja hoitoneuvonta, puukaupan hoito ja mahdollisuus ostaa palveluja.

- Suurpetokantojen kasvun estäminen, että naismetsänomistajakin uskaltaa metsäänsä mennä.
- Samankaltaista palvelua kuin tänäkin päivänä, homma toiminut hyvin tähän asti.
- Toiminnanjohtajan vaihtuminen.
- Palvelua ja tasapuolista kohtelua kaikkia jäseniä kohtaan.
- Retkiä.
- Tehokasta asiantuntevaa palvelua kohtuu hintaan.
- Olen selvinnyt metsäni hoidosta itse vielä toistaiseksi, mutta iän karttuessa joudun turvautumaan metsään liittyvissä töissä ja toimissa ulkopuoliseen apuun, metsänhoitoyhdistys /yhtiöt
- Yhtä hyvää yhteistyötä kuin tähänkin asti.
- Aktiivista metsänomistajien ja Mhy:n välistä kanssakäymistä.
- Samanlaista asiantuntevaa palvelua.
- Samaa palvelua kuin nyt.
- Aktiivista otetta metsänomistajan suuntaan.
- Metsänomistajan edunvalvontaa.
- Ammattitaitoisesti hoidettuja palveluja kilpailukykyisin hinnoin.
- En odota mitään.
- Kilpailukykyä, lupausten /sopimusten lunastamista, aktiivisempaa otetta asiakaspalveluun.
- Toiminnan jatkuvuutta.
- Toivon, että toiminta säilyy vähintään entisellään.
- Samanlaista laadukasta palvelua kuten tähänkin asti.
- Toiminta laadukasta ja toimivaa, ei olennaista tarvetta toiminnan muuttamiseen.
- Hyvän yhteistyön jatkumista entiseen malliin.
- Toiminnan pitämistä vähintään nykyisellään.
- Olen eronnut metsänhoitoyhdistyksestä yli 10 vuotta sitten, joten en kaipaa mitään palveluita.
- Aktiivista otetta, kilpailukyisiä hintoja.
- Yhtä hienoa palvelua kuin tähänkin asti.
- Aktiivisempaa otetta, jäsenmaksu kohdalleen.
- Yhteistyötä neuvonnassa / avussa taimikoiden / nuorten metsien hoitoon mahd. ”nolla” kuluilla.(Asta-myrskyn jälkihoitoa...)
- En osaa sanoa.
- SilvaNetti palvelun kehitystä => palveluun on myös metsänomistajan voitava tehdä merkintöjä esim. tehdyistä taimikonhoitotöistä. Nyt neuvoja päivittää tietoja jos ehtii ja muistaa => palvelu ei nyt toimiva.
- Osaavaa metsäneuvontaa.
- Hyvää yhteistyötä kiitos!

- Metsätilani ovat Kinnulassa, jossa yhdistyksen henkilöt ovat vaihtuneet kovasti tiuhaan mikä syy? Ei kerkiä tutustumaan tekemisiin? Toivottavasti nyt onnistutte?
- Aktiivista otetta metsäasioihin hoidossa, puukaupassa ja neuvonnassa.
- Monipuolisia metsänhoitopalveluita kohtuuhinnoin.
- Metsänomistajien neuvontaa entistä pehmeämpiin metsänkäsittelyihin.
- Ammattimaista neuvontaa metsäasioissa, näkyvyyttä, aktiivisuutta, jäsenistön etujen ajamista, säännöllistä yhteydenpitoa jäsenistöön sähköpostin avulla!
- Metsänhoitoyhdistys on aktiivisesti yhteydessä myös ”pienmetsänomistajiin”.
- Kustannustehokasta taimikonhoitoa, viljelyä ym. peruspalvelua. Erikoisapua esim. kaavoitus asiantuntija jossain kauempana saatavilla. Jäsenmaksussa ei voi olla perusmaksuja moneen kertaan esim. puolison yhteisesti ja osin erikseen omistamat metsät.
- Yhtä hyvää palvelua kuin tähänkin asti.
- Henkilökohtaista metsäneuvontaa ja informaatiota omassa metsässä paikan päällä (aikapula toistaiseksi). Kullekin kuviolle parhaiten soveltuvia luontoa säästäviä toimenpiteitä => neuvontaa ja toteutuksia.
- Kokonaisvaltainen palvelu toimisi edelleen.
- Aktiivista toimintaa.
- Palvelurakenteen pysyminen ennallaan, aktiivista toimintaa jäsenistön eduksi. Kokonaisvaltaisen tiedon saantia metsän asioista, kehittyvää kaupallista toimintaa. Hyvää yhteistyötä metsäasioiden eteenpäin viemiseksi.
- Hyvää ja ystävällistä palvelua ja neuvontaa.
- Hyvää korjuupalvelua. Panostusta sellaisiin metsänhoidon työlajeihin, joissa vaaditaan usean metsänomistajan yhteistyötä(esim. kunnostusojitukset, teiden rakentaminen).
- Jatkuvuutta ja onnea!
- Monipuolisia palveluita.
- Esim. ettei kaikki asiointi tapahdu sähköisesti! Ovat keski-suomalaisen metsänomistajien asialla, antavat ohjausta/ neuvontaa!
- Avarakatseisuutta.
- Ei aktuellia.
- Säilyttää palvelujen taso ainakin nykyisellään.
- Mhy:n tulee olla vakaa, asiantuntevin ja suurin metsänomistajien edunvalvoja ja täyden palvelun talo, jonka yhteydenpito asiakkaisiin on suora, mutkaton ja nopea. Mhy:n tulee olla mediassa näkyvä.
- Aktiivista toimintaa metsänomistajien metsästä saaman taloudellisen tuloksen maksimoimiseksi. Nopeat laadukkaat ja hinnaltaan kilpailukykyiset palvelut metsänomistajille. Osaavaa henkilökuntaa tekemässä palveluita.
- Ettei hinnat palvelusta nouse.. Hyvää palvelua- osaavaa, selkeää. Tiedotusta, ajankohtaisista ja jäseneduista, tilaa koskevista metsäasioista.
- Toivottavasti ei enää laajene. Aktiivista työtä metsien ja metsänomistajien hyväksi☺
- Että se toimii kuten tähänkin asti ja että toimisto pysyy esim. Saarijärvellä.
- Pihtiputaalle aktiivisempi mies hoitamaan kauppoja / istutuksia. Ei mitään valvontaa eikä yhteyden ottoa maanomistajaan kaupan teon jälkeen.
- Tehokasta metsänomistajien edunvalvontaa.

- Aktiivista otetta puunvälitykseen eri firmoille.

VALTUUTETTUIJEN VASTAUKSET

- Että yhdistys toimii vielä aktiivisesti nykyisellä alueella.
- Toimia metsälinjan erottamiseksi MTK:sta aidoksi metsänomistajien edunvalvojaksi valtakunnassa ja lobaalisti. Vain näin tulee jäseniä, eikä jää tilaa uusille liitoille.
- Nykyistä linjaa.
- Palvelujen hinnat kilpailukykyisiksi. Entistä kiinteämmät yhteydet metsänomistajiin.
- Toimivia ja houkuttelevia palvelupaketteja. Hyviä ja mielenkiintoisia koulutuksia. Osaavia toimihenkilöitä. Toiminnan säilyttämistä paikallistasolla.
- Hyvää asiantuntevaa neuvontaa ja palvelua. Hoitaa metsänomistajien edunvalvontaa. puukaupan hoitaminen (valtakirjakaupat)+ pystyy hoitamaan metsänhoitotöitä. Mielestäni MHY pystyy nyt tarjoamaan kokonaisvaltaisesti metsänomistajien tarvitsemat metsänhoitamiseen liittyvät asiat. Toivottavasti myös 5 vuoden päästä Mhy pystyy hoitamaan yhtä laajasti metsänhoitotyöt + puukaupat jne. Mielestäni tilanne 5 vuoden päästä voi olla haastavampi ja tärkeämpi, koska metsänomistus on luultavasti enemmän kaupungeissa sekä perikunnat voi lisääntyä metsänomistajina.
- Vahvaa otetta puukaupassa: toimituksia sahoille, sellu-yhtiöille.
- Että yhdistys on edelleen olemassa!
- Pitää asemansa yksityisten metsänomistajien palveluiden tarjoajana. Toiminnallaan tarjota töitä täällä harvaan asutuilla alueilla.
- Odotan, että MHY on edelleen mo:n edunvalvoja ja se on sen tärkein toiminta.
- Että voi hyvin ja on 110 % metsänomistajien asialla.
- Metsänomistajien ykköstalo- neuvoja ja edunvalvoja, ei pelkkä businestalo.
- Vahva metsänomistajien yhdistys edunvalvojana, jolla suhteet sidosryhmiin. Sekä reipas ja motivoitunut henkilökunta metsänomistajien kanssa kohtamaan tulevat haasteet. "Puulla parempiin päiviin".
- Toivon, että yhdistyksen neuvonta ja palvelujen taso säilyy kilpailukyisenä verrattuna muiden palvelun tarjoajiin. Hallituksen nykyinen toiminta antaa aihetta arvosteluun. Kenttäväki toivoo miehistä otetta.
- Aktiivista toimintaa jäsenistön hyväksi.
- Tarjota nykyisiä palveluja sekä pysyä kilpailukykyisenä mukana uusissa toiminnoissa. Olla vahvempi tekijä puukaupassa. Säilyttää paikallisuus.
- Olla vahva yhdistys (talous ja osaaminen).